

ло" заслужено си спечели доверието на една висока инстанция, в която трудещите идват водени от най-различни обществени и лични подбуди, убедени, че ще намерят разбиране, подкрепа, разрешение.

Днес в „Работническо дело“ е най-големият, най-четеният политически вестник у нас. Той заслужено се ползва с любовта и уважението на всички трудещи се, с авторитета на смел борец за осъществяване генералната линия на партията, за единството на нейните редове и редовете на международното работническо движение срещу левите и десни отклонения от творческия марксизмо-ленинизъм, срещу всички прояви на буржоазната идеология и империалистическата идеологическа диверсия.

Сега, когато целият ни народ, вдъхновен от решението на Деветия конгрес на партията, осъществява решителния похват от екстензивно към интензивно развитие на нашата икономика, в „Работническо дело“ отива широко страниците си за проблемите на техническия прогрес, проблемите на научното ръководство на стопанството, на прилагането и усъвършенстването на новата стопанска система. Води борба за издигане съзнателността на трудещите се, за развитието на социалистическата демокрация, за пълно разгръщане инициативата и предприемчивостта на масите.

„Работническо дело“ има големи заслуги за развитието и процъфтяването на нашата социалистическа култура. Особено след Априлския пленум, когато партията поведе борба за възстановяване на ленинските норми на партийно и държавно ръководство, от неговите страници зазвуча правдивото партийно слово, партийната поведя за цялостна демократизация на нашия обществен живот особено в областта на културата. Верен на партийната линия за обединяване и сплотяване силите на творческата интелигенция около Централния комитет на партията, за да се завоюват още по-високи върхове на социалистическата култура и изкуство, в „Работническо дело“ и днес е пример в това отношение.

В „Работническо дело“ е доайенът на нашата журналистика. Право на това му дава не само положението му на централен партийен орган, а преди всичко неговата дългогодишна история, бойните му традиции, които представляват неизчерпаем извор за поука и вдъхновение за целия ни печат за всички журналисти и публицисти.

В дните на юбилея не пожелаваме на неговия колектив все така да саужи на партията и народа и занаред да бъде пример на себеприщане и винар пред делото на партията, на любов към родината, на преданост към непобедимите идеи на комунизма.

В. „НАРОДНА КУЛТУРА“

НАРОДНА КУЛТУРА

Орган на Комитета по културата и изкуството. Год. XI, бр. 10 * 11 март 1967 г. * 8 стр. Цена 5 ст.

ПРЕД ПЪРВИЯ КОНГРЕС НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

Първият конгрес на българската култура ще се състои на 18 и 19 март т. г.

По този повод на 7 март председателят на Комитета по културата и изкуството Павел Матев свика в Съюза на журналистите пресконференция, на която присъстваха чужди кореспонденти, много журналисти от столицата и провинцията, БТА, Радио и Телевизиата. Творческите съюзи бяха представени от своите председатели. Тук бяха Георги Джагаров, председател на Съюза на българските писатели, Дечко Узунов, председател на Съюза на българските художници, Филип Кутев, председател на Съюза на българските композитори, Тодор Динков, председател на Съюза на кинодейците, Георги Стоилов, председател на Съюза на българските архитекти, и Боян Балабанов, председател на Върховния читалищен съвет.

Присъства и Крум Василев, завеждащ отдел „Изкуство и култура“ при ЦК на БКП.

Пресконференцията бе открита и ръководена от председателя на Съюза на българските журналисти и главен редактор на в. „Работническо дело“ Георги Бокос. В своето въстъпително слово той изтъкна, че прайденното преустройство на Комитета по културата и изкуството и мерките, които се вземат за развитието на нашата култура и изкуство, са проява на революционно новаторство, доказателство за голямото доверие към творците, доказателство за висока оценка на опита на нашите културни дейци.

Предаваме със съкращения изложението на председателя на Комитета по културата и изкуството Павел Матев и изказванията на председателите на творческите съюзи.

ПО ПЪТЯ НА ДЕМОКРАТИЗАЦИЯТА

Самият Димитър Благоев беше от средите на интелегенцията; Георги Димитров винаги същеше произведението на културата и изкуството като огромно фактор за революционното възпитание на масите.

Характерът на българската народна интелегенция, която никога не е била чужда на интересите и историческите съдбини на своя народ, също прави възможно осъществяването на задачите, поставени в постановлението.

От друга страна, правилната политика на Българската комунистическа партия след победата на социалистическата културна революция спомогна цялата наша интелегенция да застане на страната на народната власт. Освен това в строителството на българската култура нашият народ има здрави традиции.

След Априлския пленум в творческите съюзи се възстановиха ленинските принципи на доверие към творците, на свобода в творчеството, принципите на самоинициатива и на защита на талантите. Чрез новата форма за ръководство на нашия културен живот — Българската комунистическа партия, нейният Централен комитет, нашата интелегенция изпъкна и се изпълняват указанията на Ленин, че в областта на културата и изкуството, ако се иска тяхното развитие, не трябва, не бива и не може да се декретира. В същото време обаче Ленин учише, че социалистическата държава, комунистическата партия, социалистическото общество не може да остави този процес да върви по стихийен път, че е нужно едно организиращо начало.

Ето защо в Постановлението на Централния комитет на Българската комунистическа партия е предвидено Комитетът по културата и изкуството, превръщайки се в ръководен център на цялата българска култура, да съчетае общественото начало и държавната власт. Общественото начало, за да се осигури компетентното решаване на неговите проблеми с участието на огромния брой творци и разпространители на българската култура, и държавната власт, за да може правилно да се канализира цялата тази дейност, да се отрази постановеният интерес на държавата, която като социалистическа държава, а и като държава, която дава значителни средства за изграждане на материалната база на българската социалистическа култура, не може да стои настрана.

Спирейки се на ролята на творческите съюзи и на обществените организации при едно такова преустройство, Павел Матев подчерта, че тяхната творческа и организационна самостоятелност и специфична проблематика ще се запазят. И дори трябва да бъдат увеличени, доколкото се увеличават държавната отговорност на тези съюзи. Комитетът по културата и изкуството няма да се меси в ръководството на творческите съюзи. Той само ще ползва голямата компетентност на тези съюзи в определената област на нашата култура. Той само ще се вслушва в мнението на големите творци, които имат най-тежката дума по въпросите на развитието в съответния сектор. Той ще координира проявите в областта на нашия културен живот, като най-правилно съчетава огромната творческа дейност на съюзите.

Говорейки за значението на Първия конгрес на българската култура, председателят на Комитета по културата и изкуството каза:

Конгресът на културата ще бъде една историческа манифестация на българската култура, една нова стъпка към нейното бъдеще, една демонстрация на художествената зрелост и на идеята стабилност на дейците на тази култура. Конгресът ще бъде една нова страница в теорията и практиката на социалистическото строителство.

Каква ще бъде главната цел, главната задача на новия комитет по културата и изкуството като обществено-държавен орган? Да съединява, да създава условия за по-голям цъфтек на социалистическата култура, да стимулира и подпомага създаването на нови големи творби. Този нов обществено-държавен орган трябва да ликвидира административно-бюрократичния и управленчески, нетворческият подход към решаването на въпросите. В новия комитет по културата и изкуството трябва да господства научният, творческият, компетентният ленински стил на работа и ръководство. Този комитет ще бъде най-компетентният и най-компетентният орган, който ще ръководи цялостно културното строителство в цялата страна, включително и материалното строителство, независимо от когото се финансира то.

Конгресът на културата ще изработи статут на Комитета по културата и изкуството. Този нормативен документ ще определи характера, границите и формите на работа на комитетата, на неговите подразделения, дирекции, съвети и пр.

Накрая Павел Матев отбеляза, че във връзка с конгреса се организира

те организации при едно такова преустройство, Павел Матев подчерта, че тяхната творческа и организационна самостоятелност и специфична проблематика ще се запазят. И дори трябва да бъдат увеличени, доколкото се увеличават държавната отговорност на тези съюзи. Комитетът по културата и изкуството няма да се меси в ръководството на творческите съюзи. Той само ще ползва голямата компетентност на тези съюзи в определената област на нашата култура. Той само ще се вслушва в мнението на големите творци, които имат най-тежката дума по въпросите на развитието в съответния сектор. Той ще координира проявите в областта на нашия културен живот, като най-правилно съчетава огромната творческа дейност на съюзите.

Говорейки за значението на Първия конгрес на българската култура, председателят на Комитета по културата и изкуството каза:

Конгресът на културата ще бъде една историческа манифестация на българската култура, една нова стъпка към нейното бъдеще, една демонстрация на художествената зрелост и на идеята стабилност на дейците на тази култура. Конгресът ще бъде една нова страница в теорията и практиката на социалистическото строителство.

Каква ще бъде главната цел, главната задача на новия комитет по културата и изкуството като обществено-държавен орган? Да съединява, да създава условия за по-голям цъфтек на социалистическата култура, да стимулира и подпомага създаването на нови големи творби. Този нов обществено-държавен орган трябва да ликвидира административно-бюрократичния и управленчески, нетворческият подход към решаването на въпросите. В новия комитет по културата и изкуството трябва да господства научният, творческият, компетентният ленински стил на работа и ръководство. Този комитет ще бъде най-компетентният и най-компетентният орган, който ще ръководи цялостно културното строителство в цялата страна, включително и материалното строителство, независимо от когото се финансира то.

Конгресът на културата ще изработи статут на Комитета по културата и изкуството. Този нормативен документ ще определи характера, границите и формите на работа на комитетата, на неговите подразделения, дирекции, съвети и пр.

Накрая Павел Матев отбеляза, че във връзка с конгреса се организира

те организации при едно такова преустройство, Павел Матев подчерта, че тяхната творческа и организационна самостоятелност и специфична проблематика ще се запазят. И дори трябва да бъдат увеличени, доколкото се увеличават държавната отговорност на тези съюзи. Комитетът по културата и изкуството няма да се меси в ръководството на творческите съюзи. Той само ще ползва голямата компетентност на тези съюзи в определената област на нашата култура. Той само ще се вслушва в мнението на големите творци, които имат най-тежката дума по въпросите на развитието в съответния сектор. Той ще координира проявите в областта на нашия културен живот, като най-правилно съчетава огромната творческа дейност на съюзите.

Говорейки за значението на Първия конгрес на българската култура, председателят на Комитета по културата и изкуството каза:

Конгресът на културата ще бъде една историческа манифестация на българската култура, една нова стъпка към нейното бъдеще, една демонстрация на художествената зрелост и на идеята стабилност на дейците на тази култура. Конгресът ще бъде една нова страница в теорията и практиката на социалистическото строителство.

Каква ще бъде главната цел, главната задача на новия комитет по културата и изкуството като обществено-държавен орган? Да съединява, да създава условия за по-голям цъфтек на социалистическата култура, да стимулира и подпомага създаването на нови големи творби. Този нов обществено-държавен орган трябва да ликвидира административно-бюрократичния и управленчески, нетворческият подход към решаването на въпросите. В новия комитет по културата и изкуството трябва да господства научният, творческият, компетентният ленински стил на работа и ръководство. Този комитет ще бъде най-компетентният и най-компетентният орган, който ще ръководи цялостно културното строителство в цялата страна, включително и материалното строителство, независимо от когото се финансира то.

Конгресът на културата ще изработи статут на Комитета по културата и изкуството. Този нормативен документ ще определи характера, границите и формите на работа на комитетата, на неговите подразделения, дирекции, съвети и пр.

Накрая Павел Матев отбеляза, че във връзка с конгреса се организира

ганизирант най-различни културни прояви, получава се едно голямо раздвижване, което превръща този първи конгрес в голямо национално събитие.

В своето изказване председателят на Съюза на българските писатели Георги Джагаров подчерта новия етап в нашето развитие. Демократизацията — казва той — върви с пълна сила във всички сектори на нашия живот — и в икономиката, и в обществено-политическото отношение. Естествено е, че тази демократизация, която произлиза от самото развитие на нашата социалистическа действителност, не може да не засегне и областта на културата.

След като разгледа някои положения, свързани с нашето книгоиздаване и с ролята на творческите съюзи в бъдещата работа на Комитета по културата и изкуството, Георги Джагаров се спря на въпроса кого ще представляват делегатите на конгреса и по-нататък, избрани в съответните органи, пред кого ще отговарят.

Мене ми се струва, каза той, че делегатите ще трябва да отговарят и пред онези, които са ги посочили, т. е. пред творческите съюзи, и пред онези, които са ги избрали. И в самата подготовка на конгреса, в самия начин за представяне и препоръка за изборите и залегнало съчетаването на общественото с държавното начало. Една отговорност е по държавна линия, другата — по общественостранна по творческа линия. Българските писатели подкрепят идеята за преустройство на Комитета по културата и изкуството и ще участвуват с пълни сили в подготовката на конгреса.

Председателят на Върховния читалищен съвет Боян Балабанов изрази готовността на читалищните дейци да участвуват в подготовката и провеждането на конгреса на културата.

В своето слово председателят на Съюза на българските художници Дечко Узунов заяви увереността си, че българските художници, стимулирани от новите по-съвършени форми на оценка и ръководство на културата и изкуството, ще разгърнат до максимум своето умение и талант.

Председателят на Съюза на българските архитекти Георги Стоилов разгледа новата организационна форма на работа в областта на културата и изкуството като едно единство между отделните творчески отряди.

Накрая др. Павел Матев отговори на зададените му въпроси.

ИЛИЯ ПЕТРОВ • РИЛСКО СЕМЕНСТВО

Съвременната българска драматургия заема все по-значително място в репертоарните плановете на драматическите театри. Театралните ръководства все по-дълбоко осъзнават и осъществяват на делео всепризнатата максима, че националният театър се изгражда преди всичко на основата на националната драматургия, че голямата идейно-политическа роля, която българското театрално изкуство играе за идейното и естетическото възпитание на трудещите се, се реализира главно чрез постиженията на съвременната българска драма.

Успехите на българските драматични писатели в десетки драматически творби, както и постиженията, които редица режисьори в продължение на повече от двадевет години отбелязват при сценическата защита на произведенията на родната драматургия, дълбокият интерес и разбиране, които тези постановки предизвикват сред зрители, красноречиво говорят, че драматургията ни завоюва признание и все по-категорично заема полагащото й се място в творческите изяви на нашето театрално изкуство.

Трябва да се отбележи, че през настоящия театрален сезон съществува явно творческо оживление по отношение на българската драма. Нейното присъствие на театралната сцена престава да бъде пълно административни амбиции или неотгъгична настоятелност от страна на държавните и обществени органи насочващи репертоарната политика на театралните институти. Нейното настъпление на

сцената не среща мъглява съпротива или творческа инертност. То се подпомага от самите театри, които осъзнават ролята на своето професионално изграждане като значители обществени институти, благодарение на поческите си срещи с произведенията на нашите драматични писатели. То се подкрепя от активността и дълбокото гражданско

артисти 112 нови театрални постановки, от които 62 са на български драматически творби. Всички драматични театри в страната, с изключение на три софийски театъра, през първата половина на сезона създадоха по две или по три постановки на български пиеси. Има и театри като Габровския драматически театър, които посветиха целия сезон на българ

ската драматургия. Досега нашите зрители се запознаха с 24 нови съвременни български пиеси, които през този сезон за първи път намират творческо осъществяване на театралната сцена. Възниква че долука си повишения интерес на зрителите новите драматически творби на автори като Г. Караславов, К. Зидаров, Б. Балабанов, Л. Стрелков, Др. Асенев, Н. Хайтов, Н. Русев, Г. Марков и др. Висока професионална защита получиха пиесите „Танго“ от Г. Караславов и „Птиците летят по дъгата“ от Б. Балабанов, триптихът „Пътеки“ от Н. Хайтов и „Рози за д-р Шомов“ от Др. Асенев. „Лют звяр“ от Н. Русев. „Да се прореш под дъгата“ от Г. Марков и др. В усладна предимност на подготовката са постановките на други 22 български пиеси, по голямата част от които също за пръв път ще намерят сценически

защита през този театрален сезон. Между предстоящите театрални премиери са постановките на „Татуд“ от Г. Караславов в Театъра „Съюза и смех“ и „Плесиницата“ от К. Зидаров в Народния театър „Ив. Вазов“. „Малко е да си чистей“ от Вл. Голев в Юстинианския театър. „Ако всичко започне отначало“ от М. Симова и „Гоней“ от В. Мирчовски, Вл.

ложителни резултати. Редица театри, като Народния театър за младежта, отсегна активно работят едновременно с няколко български писатели по създаване на нови драматически творби, ръководени от благородната цел да осигурят в перспективния творчески ллан на театъра значителни в идейно и художествено отношение съвременни български пиеси.

В списъка на първия перспективен репертоарен план четем имената на цяла поредица нови пиеси от автори като Б. Божилков, Др. Асенев, Б. Болгар, Н. Хайтов, Ем. Манов, Л. Мишева и др. Тези принципи следва в своята работа и Държавният сатиричен театър. На широк фронт той се подема и от театъра на армията „Народна сцена“. Със съдействието на Министерството на народната култура и Държавния сатиричен театър отбрана театърът на армията „Народна сцена“ е установил тесни творчески връзки с повече от 10 български автори, между които Л. Стрелков, Г. Джагаров, Н. Русев, Ив. Аржентински-В. Нешев, Б. Райнов, Г. Радичков, Ан. Германов, Ант. Дончев, Ем. Манов и др. Тези творчески контакти дават възможност на театъра да осигури в продължение на няколко години широко място на съвременната българска драма на своята сцена. Активно работят с

деждащото количество на новите съвременни български драматически творби, но и със сериозната професионална защита, която получиха по нашите театрални сцени редица произведения от драматургичното наследство и социалистическата драматургична класика като „Големанов“ от Ст. Л. Костов на сцената на Държавния сатиричен театър, като „Иванко“ от В. Дрუმев на сцената на толубухинския театър „И. Йовков“, като „Корени“ на Театъра на поезията и естрада, като „Щастие“ от О. Василев в Родопския драматичен театър — Смолян и др.

Грижата за създаването и подкрепата на съвременната българска драма е една от основните и постоянни задачи на управлението „Театър“ при Комитета по културата и изкуството. В това отношение тук се съчетават в едно отношение към българския драматически автор с високата възка

български автори и редица извистолитни театри като пловдивския, бургаския, смолянския, шумненския и др.

Но театралният сезон 1966—1967 г. е интересен не само с настъплението на българската драма по театралните сцени, характерно досега предимно за театралните сезони, предшестващи националните прегледи, не само с обяв

тавността към идейно-художествените качества на творбата, грижовната подкрепа с компетентна помощ от страна на театралните дейци за нейното творческо отявяване, високото обществено признание с въндрването на новата система от материални стимули и награди, които ще поощряват театралните дейци и актьори, режисьори, художници, работещи за високохудожественото претворяване на съвременни български драматически произведения.

Съвременната българска драма е в творческо настъпление. Фундът на социалистическата ни драматургия с всяка измината година се увеличават с нови творби, които оформят идейни и художествени облици на нашия социалистически театър. Редица български пиеси вече напускат сферата на националния театър, за да участвуват в благородно творческо сътворяване и по театралните сцени на другите страни.

Пред нашата драматургия, пред националното ни театрално изкуство предстои голямо и радостно творческо събитие — фестивал на българската драма в Съветския съюз през театралния сезон 1968—69 година. Нека отсегна нашите драматически писатели се проиникнат с благородна амбиция, с плодотворно творческо напрежение и с ясно съзнание за висока отговорност, която това голямо събитие поставя пред тях — създавателите на българската национална драма, определяща облика и духа на нашия съвременен социалистически театър.

Българската драма в настъпление

ОТЗИВИ

ТЕЛЕВИЗИЯ

„Птуване без паспорт“

Репортажът „Рица“ на Христо Димитров остава приятен впечателение сред зрителите. Авторът (на текста и на снимките) е съвкупност на камери, точности, пропорции между научно-популярните кадри, описателството на важни исторически паметници и чисто любозителните обекти в столицата на Свещката Латвия. Камерата му е подбрана и обзаведена, а и подчинена за заетостта на автора и разкрива с лекота, без излизани прикрития рекурси, намеренията му. Има някаква збувава неперпендикулярност в работата на репортажиста. Филмовият език е изграден културно, и професионална евиденция и журналистическа строгост. Няма изпратени изобразителни решения, няма помпозност (колко ередна е тя в телевизионния пътеник), няма досадна предмереност или измислено търсене на диалекта. Забелязва една не придружена на разказвача, колкото трябва.

Текстът. Написан и прочетен добре. Стилът на автора е съобразен с жанра. Понякога се омази краткост на фразата, която дава възможност на зрителя да запаметява най-характерните детайли от познавателните стойности в кадри. Имаше синхрон (слава богу!) между словото и филмовия кадар. За жалост имахме и прегрупированост на картината, а думите залавяха екрана на телевизора, та зрителът раздвоиха очи мамина си. А в тези лутуваннята без паспорт е твърде важно да се акцентува върху единия компонент — без съмнение върху картината.

Монтажът и музикалното оформяне са в хармония с авторските намерения и допринасят за цялостното художествено възприятие поне на късометражния филм.

ЛОБЕН ПОПОВ

„Орлов“

Второто предаване от цикъла „Разкази за революцията“ бе изградено по творбата на Борис Лавренков „Орлов“. Съзнаващ Кирил Иванов, режисьорът Младен Младенов и операторският колектив (превод, оператор Ат. Димитров) правят още един принос в успешното утвърждаване на тази интересна и напредна поредица. Един обикновен епизод от революционното всекидневие — за не го се разказва събрано, без излизане натов, е лепен в средствата. И в своето време усещаме вътрешното напрежение, нарастващо от кадар на кадар, Наисилната страна в работата на режисьора Младен Младенов безспорно е избягването на кашкото и да е щипки във врисувачето

на врисовите и на условната театралност, приближавачето до изразителното развитие на ситуациите. Поручик Тиманович на Любомир Димитров отначало се държи към психологически фази, а след това, използвайки ролята на психолог-благородник, той и до края остава закован във революцията, но дълбоката увереност на комуниста е победния край до обрива, вскоя смут в душата му. Петър Гороз явно е уловил характерното в образа, на председателя на губерската ЧК, като особено сподручително изглежда моделата за революционер и мислата смърт.

Ако не бяха малко драматични ефектите от техничките истертости (братички шумове, неотговорно изречение) изобщо на историческия (въвеждайки) телевизионната новела „Орлов“ би спечелила още повече. Неизбит успех по начина се определя и от качествата на драматургичната основа. Лавренков лесно се подпада на екранизацията. Бихме желали до края на цикъла „Разкази за революцията“ да наблюдаваме винаги дълбоки по замисъл творби, кореспондиращи по значимост на великите събития, на което са посетени.

АЛЕКСАНДЪР АБАДЖИЕВ

МУЗИКА

Един успешен дебют

Балетният колектив на русенската опера е един от най-оригиналните ансамбли в нашия театрален живот. Независимо от своята малочисленост той не се бои от такъв труден класически постановки като „Жизел“, „Лебедово езеро“, от модерни едноактни балети, които се поставят за първи път и

Пепеляшка — Н. Румянцева
Принцът — Д. Гайдаров

нас и сега, пак за първи път, изглед великолепния балет-постановка „Пепеляшка“ от Сергей Прокофиев.

Този балет представява истински излитание за всеки професионален състав. И трябва веднага да се каже, че балетният колектив на Русенската опера се в спровла успешно с тази трудна задача.

Очарованието на този чудна приказка за деца, ясна дори на мал-взрастен, идва не само от известния сюжет, сензационата по своята простота музика на Прокофиев, но и от разнообразието на постановките. В него са вложилите хортеатрични изразни средства с които си е служила младата талантлива балетмайсторка Маргарита Арнаудова. Този нежен дебют в трудното постановачко балетно изкуство говори не само за творческо оригиналност, характерно за младостта, но и за едновременно професионализъм и педагогически подход, благодарение на които в постановката максимални творчески резултат с този малочислен състав.

Интересно и ново в постанов-

ката на Арнаудова е нейната похват, концепцията и за произведението. „Пепеляшка“ обикновено се интерпретира в лирично-фееричен стил, докато Арнаудова е изходила от еротската и прожежда тази линия в цялостното решение на спектакъла, акцентирайки лиризма в сцените с Пепеляшка и Принца. Използвайки еротската като стила, тя внася много свежест и жизненост в спектакъла, в който има определена оценка и присвоя над действителността.

Ориентацията на режисурата на драмата Александър Владимиров е успял да се справи с изключително трудната партитура да се наложи като активен компонент в спектакъла.

Работата си постигнала на изключително — солист и кордебалет. Разпределянето на ролята и задачите е направено с оглед материална на отделни изпълнители и тех случайности не са допуснати. С много очаровани и професионална сигурност представя образа на Пепеляшка младата и талантлива балетмайсторка Маргарита Арнаудова на танцовалната линия, вътрешната топлина и човечност са чертите, които определят характера на Пепеляшка-Румянцева, поднесена е една затрогваща чистота и наивност.

Принцът на Д. Гайдаров е също на професионална висота. Неговият Принц търпи скоково развличие — от лекомисленост и скукачливост преко пъти позавата на Пепеляшка във второ действие. До зрелищ може, преобразен от любовта към непозната девойка.

С много сподручителни хореографски средства са обрисувани Мачехата — Вид. Иванова и двете сестри — Злата — Д. Савонова и Кривякша — С. Арсенива.

Успешно се справят със задачите си отделните групи и ансамбли в испанския танц — сол. М. Шолова, в източния танц — солистка Ю. Хубенова, зрелищна в савината и стрелките, и др. Едновременно, чистота и професионална сигурност показва ансамбълът в танците на бала — Н. Дейстиев.

Художникът П. Попов в декоративното решение е избягал традиционния подход, като е търсил пластичен еквивалент на музиката.

„Пепеляшка“ на русенска сцена е резултат на творческо дрзновение и вяра в силите на един колектив, който уверено крачи към подвизите на истинското професионално балетно изкуство.

ЯНИ МИЛЕВ

ТЕАТЪР

„Историята на едно покушение“

С „Историята на едно покушение“ през настоящия театрален сезон Народният театър за младост осемте наименования за своята последователност да третира проблемите на младостта, раздирания и обсега на художественото си изразяване, прави опит да излезе на по-високи стъпала художествеността си практика. За тази цел пиесата на Сявон Лунин и Иля Нусинов преобладава не само за творческо оригиналност, характерно за младостта, но и за едновременно професионализъм и педагогически подход, благодарение на които в постановката максимални творчески резултат с този малочислен състав.

Интересно и ново в постанов-

ката на Арнаудова е нейната похват, концепцията и за произведението. „Пепеляшка“ обикновено се интерпретира в лирично-фееричен стил, докато Арнаудова е изходила от еротската и прожежда тази линия в цялостното решение на спектакъла, акцентирайки лиризма в сцените с Пепеляшка и Принца. Използвайки еротската като стила, тя внася много свежест и жизненост в спектакъла, в който има определена оценка и присвоя над действителността.

Ориентацията на режисурата на драмата Александър Владимиров е успял да се справи с изключително трудната партитура да се наложи като активен компонент в спектакъла.

Работата си постигнала на изключително — солист и кордебалет. Разпределянето на ролята и задачите е направено с оглед материална на отделни изпълнители и тех случайности не са допуснати. С много очаровани и професионална сигурност представя образа на Пепеляшка младата и талантлива балетмайсторка Маргарита Арнаудова на танцовалната линия, вътрешната топлина и човечност са чертите, които определят характера на Пепеляшка-Румянцева, поднесена е една затрогваща чистота и наивност.

Принцът на Д. Гайдаров е също на професионална висота. Неговият Принц търпи скоково развличие — от лекомисленост и скукачливост преко пъти позавата на Пепеляшка във второ действие. До зрелищ може, преобразен от любовта към непозната девойка.

С много сподручителни хореографски средства са обрисувани Мачехата — Вид. Иванова и двете сестри — Злата — Д. Савонова и Кривякша — С. Арсенива.

Успешно се справят със задачите си отделните групи и ансамбли в испанския танц — сол. М. Шолова, в източния танц — солистка Ю. Хубенова, зрелищна в савината и стрелките, и др. Едновременно, чистота и професионална сигурност показва ансамбълът в танците на бала — Н. Дейстиев.

Художникът П. Попов в декоративното решение е избягал традиционния подход, като е търсил пластичен еквивалент на музиката.

„Пепеляшка“ на русенска сцена е резултат на творческо дрзновение и вяра в силите на един колектив, който уверено крачи към подвизите на истинското професионално балетно изкуство.

ЯНИ МИЛЕВ

ТЕАТЪР

„Историята на едно покушение“

С „Историята на едно покушение“ през настоящия театрален сезон Народният театър за младост осемте наименования за своята последователност да третира проблемите на младостта, раздирания и обсега на художественото си изразяване, прави опит да излезе на по-високи стъпала художествеността си практика. За тази цел пиесата на Сявон Лунин и Иля Нусинов преобладава не само за творческо оригиналност, характерно за младостта, но и за едновременно професионализъм и педагогически подход, благодарение на които в постановката максимални творчески резултат с този малочислен състав.

Интересно и ново в постанов-

КИНО

„Криле“

В един от най-нашумелите през последната година полски филми — „Криле“ на Ян Каспровски — има такъв епизод: героинята се среща с няколко мъже и се обръща към тях — „Господине! Вие цял живот разглеждате крила и не можете да излетите? Госко, аз съм разбравил!“

Мисълта за излетене пред „Криле“, филмът на Лариса Шенитско „Криле“ още съвсем не си заглавие може да се прицени като полярно по отношение на Сколимски.

Героинята на филма е бивш военен летец, унищожил 12 неприятелски самолета. Здравото не ѝ позволява да остане в авиацията след войната и тя е принудена да се раздели с любимата професия, която ѝ даваша вътрешно съдържание на нейната личност и която ѝ е донесла до нейния подвиз. Бившият германски капитан Петрухин става общественик. Зрителът на филма и заварва като директорка на едно занаятчийско училище. Изгубила вече вътрешното си съдържание, тя търси някаква опора за съществуването си — и я намира в догматичните постулати и предразсъдиите на периода след войната. Тези предразсъдици, върху които се крепи, тя ѝ подвизавата работа, на това в по-късното време става все по-добре. Паничката я дори собствената ѝ дъщеря. Тя продължава да търси спасение в едни обществени работи, на това в по-късното време става все по-добре.

Хората, настроени критично към филма, смятат, че нейната свобода не е типична, че светските жени, които проявяват героизъм във войната, намериха човешкото си в мирния живот. Това, разбира се, е справедливо. Нелогично е да се

Мая Вулакова (Петрухин) в сцена от филма

Мая Вулакова (Петрухин) в сцена от филма

Във времето стремително отива напред, оставяйки зад себе си догматичните норми и постулати. И героинята успява как постепенно между нея и хората (особено от младото поколение, което тя трябва да възпитава) се появява проява на отчуждението, което става все по-добре. Паничката я дори собствената ѝ дъщеря. Тя продължава да търси спасение в едни обществени работи, на това в по-късното време става все по-добре.

Хората, настроени критично към филма, смятат, че нейната свобода не е типична, че светските жени, които проявяват героизъм във войната, намериха човешкото си в мирния живот. Това, разбира се, е справедливо. Нелогично е да се

счита, че всички жени, които имат сходна с героинята биография, са непременно трябва да изпаднат в такава дълбока душевна криза. Но не по-малко важно е да се изясни, защо героинята, която добри си дава сметка, че за осъществяването на този законен протест тя няма никаква реална възможност.

Издихното противоречие на героинята се разрешава във възможността на героинята, но не се простирава в действителност. И изводът е: героинята е равноправно засяга съществува само на хартия.

Филмът на Ладислав Рихман е ново потвърждение на възможността да се разглеждат героинята проблеми в забавната, сериозната форма на „музиквала“.

ВАЛЯ КУЛЕШОВА

ЦИРК

На манежа —

чехословашки артисти

Цирковото изкуство в Чехословакия има установени традиции и се определя като професионна и един или други жанрове, така и дивертисментния характер на програмите и изпълнителския стил на артистите.

Още в пролога, в който актите не участват, актовете се долавят намерението на режисьора да не покаже една приятна и забавна програма. Само в отделни моменти се открива тенденция да се излезе от забавния характер. От тях на първо място трябва да посоча „трапеза“ на заслужилата артистка Дочка Ровано. В нейното изпълнение личи стремление да се изрази друго разбирание за изкуството на цирковия артист, което се базира на по-високи изисквания — подчертаване на героичното начало у човека. Затова „стап-тачът“, който Ровано изпълнява, след като слезе от трапеза, е неминуем придатък и към от стила на нейното представление.

Прави впечатление с композицията си зрелост номерът на артисти Кока.

Тук трябва да отбележим и програмата на Жандра Мерис, особено на Индра Мерис, който показва висока изпълнителска класа.

По-специално внимание заслужава дресовърт на мекчи Бероусек. Той хено притежава качествена на дресовърт. Постижанията му правят сериозно впечатление. Но наред с това нещо в представянето на Бероусек не доволства. Причината е може би в неизчистотата композицията на номера: едно проявява редуване на слаби и силни трикове или в липсата по-скоро на собствен помер.

Клоунадата се представя от Клот и Смир и от Ароти. Репризиите, изпълнявани от Клот и Смир, представяват варианти на класически образци.

Този номер среща с чехословашките артисти най-добре, тъй като посочените способности не нарушават общия облик на спектакъла — новобата веселост, жизненост и занимателност.

— ЙОРДАН ДЕМИРЧЕВ

50 ГОДИНИ СЪВЕТСКА ВЛАСЪ

„Ако може да се каже за нас, че ние сме велика индустриална, велика колхозна държава, то ние сме и млада, ПЪРВАТА В СВЕТА аграрна държава.“

Н. К. Чернасов

Близките културни връзки между руския и българския народ, близостта между двата езика, племненото родство и обща историята създава в нас и в нашите приятели и в нашите партньори в науката, театъра и изкуството създаваха условия за взаимнодействие и взаимна изгода в развитието на двете самобитни култури и изкуства. Тази традиция в областта на българския театър е особено силна и тя става още по-заключена след победата на Великата октомврийска социалистическа революция. Именно притокът и влиянието на Октомврийската революция направиха изкуството достояние до народа. Тя показва как със средствата на изкуството трябва да се служи на народните интереси, да се носи радост на трудния човек, да се излезе извън мъртвата култура и естетика. В този издължителен за нас пример в началото главна роля играе Малият театър, делото на Горки и новите пътища в изкуството, които откриха Станиславски, Немирович-Данченко, Качалов, Книпер и Москвин. По примера на тези велики майстори българският театър става истински народен и започва да става все повече театър на обществени борби, да бъде художествено-обществено, да владее майсторството на дълбокото претъпяване и ярка театрална изава.

Най-големият майстор на сцената като Васил Кирилов, Андрия Будевска, Сава Огнянов, Кръстьо Сарафов и Гено Киров бяха горещи поклонници на тези традиции. Много от тях бяха мислили през руските театри и руските театрални школи. През 1929 г. Васил Киров каза:

„С откриването на Народния театър в него влязоха преобладаващите дотогава в Русия Кириев, Ганчев, Сарафов и Будевска и на театъра се даде нов глас.“

Тези наши артисти бяха ученици на Давидов, Ленски, Ермолов и Савина. След тях при Станиславски и Немирович-Данченко се учат Атанас Кириев, П. К. Стойчев, Иван Попов, Востана Поевелева, Зял П. Кантев, Султана Николова, Елена Снежина, Теодорина Стойчева, Стефан Кириев, Стоян Бузаров и мн. други и такава онеприн артисти като Стефан Макелоски и Петър Радичев. Стефан Киров дори има частните по време на Първата руска революция от 1905 г., заруска револуция е арестуван, преследван и изгубен в затвора на „Бутияр“. Както разказваше Стефан Киров, когато го освободили от затвора, Станиславски бил много радостен и веднага го включил в работата. Стефан Киров често спитраше думите на Станиславски по този повод: „Ниско — сега ще работи още по-добре.“

Станиславски храни особена любов към българските артисти силен уважение. Той ги брали от нападки и се гордее с дейците на сегашния театър в България — много години служили в нашия театър и качеството на съзвучието им било като ученици в нашата школа. Именно тези ученици, за които Станиславски пише така восторжено, служат на великите традиции на реализма и театър със съзнание, че са ученици на велик учител, посветил своя живот на една велика социалистическа революция.

когато пламне Великият октомврийски, нашият театър имаше вече една предпоставка: той бе неравномерно свързан с този театър, който вече бе допринесъл много за приближаването на това революционна дело. Как българският артист посрещна Великата октомврийска революция, се вижда от някои писма на артисти, които са написани в миналото. Така например в едно непубликувано писмо на народния артист Иван Попов до мен още преди десет години пише: „Времето, когато не принадлежаме към никаква политическа партия, посрещаната Великата октомврийска социалистическа революция много спокойно“. Те и приемат като логично развитие на историята. „Една сутрин, пише Иван Попов, имаме репетиция. Когато влязох в нашата обща стая, там сварих монте колеги Гено Киров и Сава Огнянов, които си преглеждаха мълча диво работи. По едно време Гено Киров се обръща към Огнянов със следните думи: „Научи ли се Огнянов за станалата революция в Русия? Това дава повод за дълги коментари и очаквания. Иван Попов признава, че именно на Октомврийската революция се дължи обстоятелството руският репертоар да бъде преопределен.“ Той с особен восторг говори за драматургията на Горки, която се възприема с голяма радост. С такава радост у нас се възприема и маването на МХАТ през 1920 г., който бе премамет на възторжен брата си общ не само от артистите на Народния театър.“

Артистът на Народния театър Христо Коджабашев ми пише още по-восторжено за делото на Октомври и българския драматичен театър. В едно писмо пак от 1957 г. той казва: „Октомврийската революция и нас, провинциалните актьори, най-напред ни ободиха да се окороним край на войната и свързката на театъра...“

Такава бе подготовката и състоянието на нашия театър в навечерието на революцията. И през 1920 г. българският народ под

влиянието на руската революция изпрати в обикновения на големите градове, при изборите за общински съветници, първото мнозинство от съветници комунисти... които създадоха условия за укриване и развиване на своите градски театри. И нашият брата провинциалният артист получи за първи път сигурен хляб за цялата година, заживяване по-отлично и се почувствахме човени. Подчинили автономно управление, театрите в Русе и Варна бързо станаха до западно ниво в изкуствеността си постижения и почнаха да съперничат на софийския театър.“

Именно поради тази причина първото произведение на социалистически реализъм в драматургията се явява на сцената още през 1921—1922 г. във Варна под ръководството на ученика на Станиславски Стоян Бузаров. Това е летовата постановка на Горкиевата пиеса „Врагове“. Пиесата по това време се играе първо мълчливо — главно в Петербург и в някои провинциални театри. В Москва тя се явява през 1923 г., а през 1922 г. тя вече е разгласявала зарисковото работничество. От програмата към този спектакъл се вижда, че нашите артисти П. Димитров (З. Вардин), М. Димитрова (Полина), Г. Ганчев (Яков Баранин), Г. Георгиев (Скороботов), Ст. Гандева (Клеопатра), Ш. Попов (И. Скороботов), Ст. Бузаров (Льовин) и др., още в 1921—1922 г. са разбирали новото, което внасят на сцената. Това е бил настоящия спектакъл на борбата на работническата класа срещу своите господари, борба за освобождение. В него, както се пише, „въз фабриката работниците дават от господарските прите сението“. В центъра е Ст. Бузаров в ролята на Льовин, който зове работниците да се „сложат“, а също по думите на Станиславски: „инието на работниците“.

Програмата на работниците за поемане на работата на театъра, в която трябва да се оглези „класовата борба“. Участието в спектакъла Георгиев, деншият наш заслужил артист, ми пише, че „премерата мина при добрия успех. Спектът беше преключен! — след всичко действително настъпили бурни явленици, а сцените с Льовин (Ст. Бузаров) бяха аллюдиращи посред представянето“. Чудно ли е тогава, че след 9 септември 1944 г., когато Масалитин се върна към този спектакъл, Ст. Бузаров създаде и него един неповторим наш спектакъл. В същото време с работническите театри в началото на 20-те години постановката на „Врагове“ във Варна е най-мисловата начална точка във формирането на социалистическия реализъм като метод на българска сцена.

Именно под влиянието на Великия октомври и светения театър от репертоара на български театри и започна да се изхвърля сантиментално сладкавите пиеси. По това време Г. А. Стамовата зловеща неутомима изпитаване за възбуждане на българския театър, като зове това да стане само върху българската демократическа реалистична традиция и на това, което става в Съветския съюз. На това въпрос в запитана на Максим Горки и неговата драматургия Стамово посвети специална статия (сп. „Съзнание“, Г. Я. 1919 г.). Видният пролетарски критик Георги Бакалов правило, именно по горкиевски насочване вниманието на българските артисти и режисьори: „Боже, да не се каже пролетаризъм!“ Той налага у нас превода на Горкиевата пиеса „Врагове“, именно по това време на Първия международен конгрес на III конгрес на III международния конгрес през 1921 г. Асец Попов именно поради тези причини първо донесе у нас възторженото революционно устрем на съветската сцена. В делото на Октомври участваха и знами български артисти — Кирил Гетелов и Георги Иванов Петров.

В същото време на Великия октомври у нас намери в лицето на Кръстьо Сарафов, Гено Киров, Златана Недева, Васил Кири

ПЕТЪР ФИЛЧЕВ

Иржика Бохдалова (Кучерова) в сцена от филма

Иржика Бохдалова (Кучерова) в сцена от филма

действителността си само работи за възбуждане събития. Ватманката Кучерова, героинята на филма, е жена, която не само работи, но като спирава и майка на две деца мъжне на семейството и цялата домакинство. Един светски социолог е прелестен, че при съществуващите в нашето общество условия, такива жени имат практически най-малко 16-часов работен ден, жената си дава сметка за това, както и за друго — че животът ѝ след брака е станал твърде абсурден, че в единствения брак е сложил крап на младостта ѝ. Но тя носи всички си възмущения и дори намира радост в тях понеже... понеже върва, че мъжеят ѝ е обща.

Великият октомври и българският театър

Проф. Стефан Караkostов

Българският артист още в зората на Октомври претрпяват раждането на новия свят и чрез своята сцена се поставя в службата на великите октомврийски идеали. Ако вземем спомените на по-старото поколение български артисти, ще видим, че всички те горят за един прелом, който е настъпил в тяхното изкуство и съзнание под влиянието на Октомврийската революция. Заслужил артист Иван Петров още в тези първи дни на победната революция се отправя към Русия. Той разказва какво е видял през 1920—1921 г. в Съветския съюз и в писмо до мен пише: „Да си призная откровенно, до преди контакта ми с руския съветски театър аз нямаш никаква представа за общественото значение на театъра и неговата възпитателна роля. Дотогава аз гледах на театъра като на детска игра, някаква шего, карнавал. Може би примитивността на нашия театър по него време, на който бях служил и аз, определя у мене горните представи. И ето... случат ми изведе в Съветския съюз. Там можах да видя театъра в свършено друг вид. Въздействието му беше драматично революционно върху моите понятия за театъра. Разбрах, че театърът не е карнавал, не е наивна детска игра, а израз на висш стремеж на човека към излизане на самия човек, за по-добро и краен живот“ (писмото е от 1950 г.).

По същото време в Ленинград наши един от най-такапиталистичните театрални работнически театри на Кръстьо Сарафов, Гено Киров, Златана Недева, Васил Кири

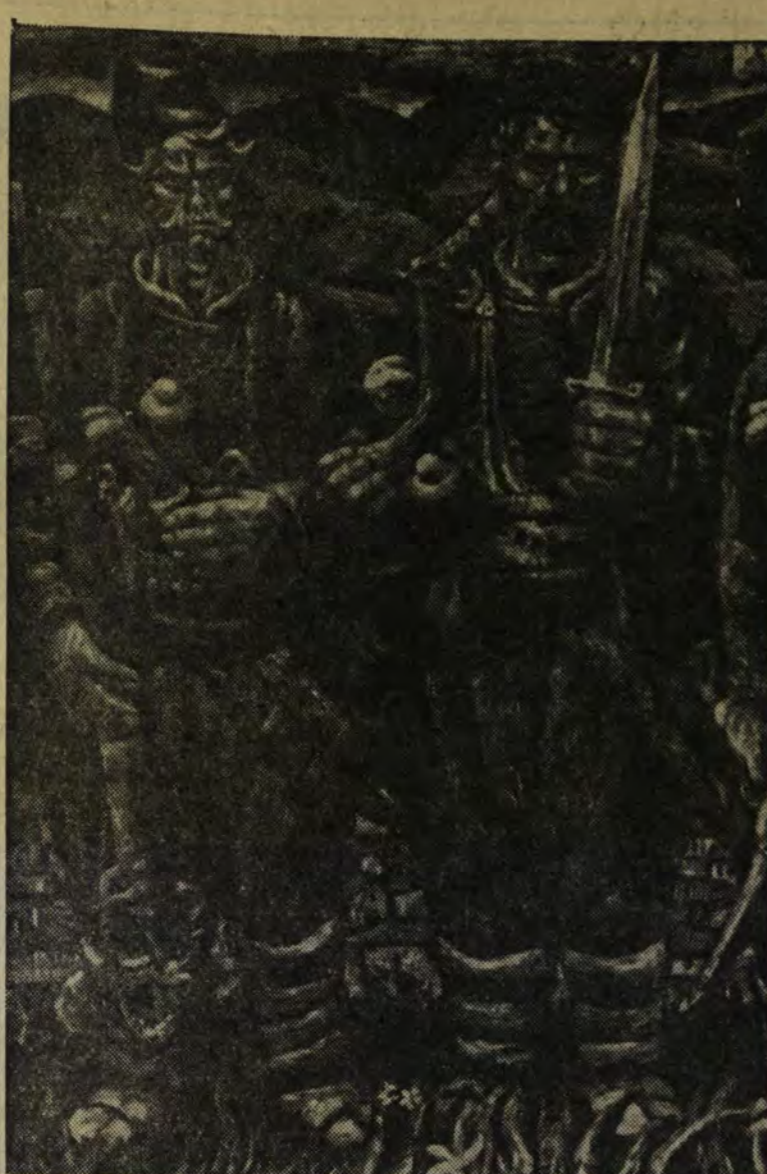
ков и Андрия Будевска истински поддръжници на прогресивно социалистическо изкуство, което в началото на 20-те години по степенно се възражда и у нас. Това се вижда дори, когато теорията на наши артисти поставя Григориев или Гогол, Островски или Толстой, Чехов или Горки, След Октомври 1917 г. идеите позициите на тези художници бяха в по-дълбоко прочитане на „класиката“ и откриването на нейния оптимизъм и остра сатира.

Съветската драматургия обаче не проникна изведнъж у нас, тъй като по това време тя се формираше на сцената на Малий театър, МХАТ, „Вахтангов“. Театъра на революцията, Ленинградските театри или този на МГСПС — Ленинград театър на името на МОССОВЕТ. Под влиянието на Октомврийската революция на сцената на професионалните и работническите театри у нас започват да се играят по-ярки социални пиеси. Душата на тези първи театрални работнически пиеси са Яко Доросев, Цветана Кольцова, Елена Костова, Ст. Пенев, М. Топалов, Д. Тодоров, Н. Бутуларов и мн. др. Под влиянието на Октомври и работническите театри в СССР у нас се развита движението на работническите театри, на работническата театрална самодеятелност, при което на такъв начин като Крум Кювянов, др. Свободанов, Марко Фриман, Стефан Киров, Стоян Бузаров.

В същото време — 20-те години — българският прогресивен и демократичен печат оборудва изобилно материал за първите прояви на големите съветски театри. Най-видното в него се следни какво става на съветската сцена, как се посветват първите опити на младите съветски драматурзи, как се работи върху класиката и най-вече какво прави великият писател Максим Горки. Ако се събере всичко, което е писано за съветския театър в България, ще се види, че ние можем да сме първата страна в света.

(Продължава на 7-а стр.)

КОЛОЗИ ЦИЯТ НА СТОЯН ВЕНЕВ „ХАЙДУТИ“

Детайл от композицията „Хайдути“

Сигурен съм, че картината „Хайдути“ много пъти ще бъде подлагана на анализи от изкуство веднъж и критици не само когато ще трябва да съизмерваме възрожденията и личното творчество на народния художник Стоян ВЕНКОВ, но и тогава, когато ще се наложи да потърсим точното й място сред трайно установените непреходни ценности, създадени от българския национален гений. Защото и при двата случая тя ще бъде един от най-солодите етапи за художествена значимост в изяви на съвременния български творец.

Ще споделя с читателите на вестника малко по-подробно мислите и чувствата, които предизвиква у мене това забележително произведение. Намам смелостта да обещая едър прецизен анализ, не само защото композицията „Хайдути“ е съсем „пресен“ художествен факт, но и поради обстоятелството, че за подобен род големи (и заради това търпеливо редки) явления в изкуството най-малко подхожда хладнокръвната и безстрашна бизнеската, каквато представлява най-често т. н. „художествени аналзи“.

Когато се изправих за първи път пред това платно, още веднаги то ми се стори някак си много „близо“, сякаш го бях виждал вече. Разделях се с него, за да потърся из залата други „познати“ и като изживявах, и като пластична композиция композиция с революционна тематика. И наистина намерих много такива... Освен „Клема“ на Светлин Русев в изложбата имахме и много една живописна композиция, която представлява толкова като горичен идеално-художествен светът на големата революционна тема.

Върнах се в големия салон и отново се спрях пред ВЕНКОВОТО платно, общо събрисотомане на цята тоналност възвуче още по-сдържано и дискретно сред околната пестрота. Наред с тази набиваща се в очи особеност на общия фон се открих и друго качество — материалната вещественост на изображението, из явена при това не чрез имитирането на реалните природни форми и обекти, а с помощта на една чиста пластика — чрез сложната организация на цветовете и тоновите стойности и преходи. Материалната вещественост на живописната форма се налагаше толкова внушително на възприетото, че аз за момент си помислих, дали здравият шур не успее да задържи на стената та кава тежест, ако тя не бе виртуелно усещана...

Колкото и сериозно да са сами по себе си обаче, чисто формалните проблеми никога не са изчерпвали нито значимостта, нито своеобразието на ВЕНКОВ като живописец. И както винаги се случва при среща с негова картина, вниманието на зрителя и този път бива привлечено преди всичко от образния й строй, или с други думи от онова, което „става“ в особения свят, заключен между нейните четир рамки. И наистина ако ми следва съберем персонажи на тази композиция започнем с всички герои от педоложното творчество на ВЕНКОВ, те ще образува един абсолютен обособен свят от близки по психологичните си и психофизичните особености български хора — малки наниз, пробувати и трюманни, но в очите ми винаги ще

НАБОЛЕЛИ ВЪПРОСИ НА МУЗИКАЛНОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Една от страните на комунистическото възпитание е естетическото възпитание. Средства за това възпитание са изкуствата, от които най-силно, най-масово и непосредствено действуват е музиката. Едва ли е нужно да се доказва нейното благотворно влияние върху колектива и отделния човек.

Много и разнообразни са пътищата за приобщаване на младежта към музикалното изкуство: училищно музикално възпитание, участие в самодейни колективи, изучаване на музикален инструмент, слушане на музика. И все пак основно значение за изграждане на трайна и вадълбочена музикална култура у младежта имат класното и извънкласно училищно музикално възпитание. Нашето училище има богат опит и традиции в това отношение, въ ги постоваши. Престроенството на учебните плавно-през последните 10-15 години додецоха до отнемането на часовете по музика в X и XI клас на трудово-политически-ските училища. А в голямата част от техникумите и във всички професионални училища часовете по пеене и музика изобщо липсват.

Нечелесобразни програми и липсата на подготвени учители по музика в начални и средни курсове не позволяват да се оползотворят и съществуващите часове. Учебните програми в много училища в страната не се осъществяват. В горния курс, където има подготвени учители, липсата на часове пречи да се обобщят и малкото знание, получени в начална и средна курс за закръпяне на един завършен цикъл музикално-естетическа култура у учениците.

Разширяването на концертния живот и програмите на радиото и телевизията откриха големи възможности за подобряване музикално-естетичната култура на младежта и трудещите се. Но слаботостта в училищното музикално възпитание, неспособността му да извика любов и интерес към ценното в музиката, недостатъците от програмите, идейно-художествен и организационен характер не позволяват пълноценното

използуване на тези институти. Резултатът е повече от печален: в залите на оперните театри и симфонични оркестри липсва младежта.

У нас не са правени наблюдения за влиянието на различните жанрове музика върху младежта, но от масовото посещене на естрадните концерти се вижда, че мнозинството от нея е увлечено от леките жанрове, без това увлечение да е балансирано в някаква степен с другите художествени жанрове. За голяма част от тази младеж естрадната музика си остава единствената музикална храна. А в действителност естрадната музика може да се оцени и използва правилно само от онези, които има изработен вкус и критерий към истински художествена музика.

Въпросите на музикално-естетическото възпитание са обсъждани неведнъж на пленуми, конференции и в печата. Правени са верни констатации и са вземали полезни решения, но до практически мерки за подобряване на състоянието не се е стигнало. Смятаме, че е дошло време за енергични мерки във всички области на музикалния живот и музикалното възпитание.

Нашето училище трябва да излезе от сегашното състояние на музикално възпитание на учениците. Основният въпрос, който настоятелно иска разрешение, е подготовката на необходимите учители кадри, които да изведат предмета „музика“ от днешното неблагоприятно състояние. Тези подготовка не е планирана с оглед на нуждите. Новите учители едва стигат да попълнят местата на излезлите от професията по пределна възраст. Освен това в сегашната система на подготовка и възпитание на младите учители се проявяват сериозни слабости, които трябва да се отстранят. Нужно е да се подобрият и временните курсове, които Министерството на народната просвета провежда за подготовка на учители-предметници, годни да осъществяват програмата по пеене в началния курс. Необходимо е в близките години тези курсове да обхващат голяма част от учителите, които имат данни и отношения към музиката, за да се осигури в по-голямата част от училищата поне по един учител, кой-

то да е в състояние да се справи с изисванията на обучението по музика. Грещи се налага и за педагогическото опресняване и повишаване квалификацията на учителите по музика в средните и горния курс, особено за онези от тях, които са без специално образование. Особено внимание трябва да се отдели на музикалната и педагогическата подготовка на студентите от учителските институти за начални училища, където трябва да се приемат хора с доказани, музикални способности и така да се обучава, че да могат да се справят с преподаването на предмета.

Един от най-големите въпроси, по които се водят непрекъснати спорове, е седмичният хорар на предмета музика. Необходимо е Министерството на народната просвета да намери възможност за увеличаване часовете в I клас на 2 часа и да въведе предметни часове в X и XI клас. По-разумно и обществено оправдано би било да се вземе един час от предмет, които имат по 4-5 часа седмично, отколкото да се отнеме единственият час за музика в тези два класа.

Отстраняването на неблагоприятните фактори в детското музикално школно изиска те да се подкрепят на един идейно-методически център, който да проваи грижи за подобряване на програмите им, за сна бдяване на възпитаниците им и учебна и художествена музикална литература, за подготовката на достатъчен брой преподаватели. Те биха могли да ползуват преподавателски и педагогически пренодост от средните музикални училища.

Българската концертна дирекция и ръководствата на симфоничните оркестри и оперните театри би трябвало да проявят по-голямо внимание и повече грижи за музикалното възпитание на младежта. Те биха могли да уреждат тематични цикли от концерти и спектакли с програми, оперни и балетни произведения, близки до душевния мир и интересите на различните по възраст ученици. Необходимо е тази дейност да се съгласува не само с ръководствата на училищата, но и с комсомолските организации, което ще повиши ак-

тивността на самите ученици при организиране на посещенията. Но, ако искаме да привлечем младежта в концертите и оперните зали, лекциите, спектаклите и концертите трябва да бъдат на високохудожествено равнище. Днешното възпитание на музиката не посредствено. Интересната тематично отношение музика става напълно разбираема за тях само при едно художествено изпълнение. Обикновените музикални възпитателски концерти да се изяснят в самите училища, а в подходящо време и обстановката, с неинтересен лектор и в неинтересно изпълнение не подпомага музикално-естетическото възпитание на учениците. В тези спектакли и концерти трябва да участвуват най-инструменталисти и най-напредналите музикални таланти.

Мотивът, че приходите, получавани от естрадната музика, покривали дефицита на концертите с програма от художествена музика, е неубедителен. Ние смятаме, че не е малък броят и на соловете и камерни концерти, които преминават на недостатъчно художествено равнище. Истествено е такава концерти да гаят посетители. Ако трябва да се вземат средства за естрадни концерти, за да се поощряват изяснянето на такива солози и камерни концерти, ние въобща не даваме случая една дейност, която не само не ползува никого, но вреди и на музиката, а на младежта.

Наболените въпроси за музикално-естетическото възпитание биха обсъдени сериозно и деловно на 14 т. м. на съвместен пленум на Съюза на музикалните дейци, Съюза на българските композитори, Министерството на народната просвета и Комитета по културата и изкуството. Пленумът прие решения, които са в състояние да внесат ред и подобрене в тази важна за гражданското и естетическо възпитание област. Нужно е да се прояви настойчивост в преგრъщането на тези решения в дело, а за може музикалното изкуство да упражни благотворното си въздействие върху възпитанието на подрастващото поколение.

ТРЕНДАФИЛ МИЛАНОВ

отрием притупения блясък на една чисто селска хитрост... Но не това в случая е най-важното. В най-новата си композиция ВЕНКОВ е разширил параметрите на своя психофизическа близост, включвайки други качества, които правят от тези грубовати и протодушни хора ярки образи на онова героично начало в социалното и обществено поведение на българина, за което имаме толкова красноречиви примери от периода на нашата национална революция. Това е неговата огромна физическа издръжливост и сила, съчетани при това с едър безпримерен морален стоицизъм, цялото естествена прокуция стига и до саможертвата, когато тя се прави в името на един святи народен идеал.

Тези черти, разбира се, се вилючат в образната характеристика на персонажите и от редица други негови творби с революционна тематика. Но независимо от степента на своеобразната шаржова деформация, с която обикновено ВЕНКОВ си служи, техните физиономични черти все пак не се отклоняваха много от общия типологичен „образец“ на традиционния веневики герой.

Създавайки дълго и внимателно неговите хайдути, почувствавах в тяхната цялостна характеристика нещо много различно. Да, именно в цялостната характеристика, защото в случая значимостта на образите като носители на това героично начало се реализира не само и толкова чрез изразителността на лицата, маската, движението и жеста, взети сами по себе си, а преди всичко чрез силно подчертаната внушителност на петимата хайдуци като единна компактна група.

Вед да ги включва в някаква сюжетен разказ, ВЕНКОВ ги е подредил едър до друг в излезлата прерава линия. Техните застъпани пози и цялото им пишно въоръжение, изкарано на показ, ни припомнят ония стари, трогателни фотографии, в които нашите дядовци са ни оставили ликове със за „вечен спомен“. Изобрафията като тях на „кадро“, неговите хайдути стоят пред нас с цялата си простодушна наивност. Но в същото време те са и истински внушителни със своето гордо самоувертване на единствен на родни герои.

И друг път ВЕНКОВ е рисувал подобни лица в широк окул, които дават и тържески вод дригичит отомеи на ВЕНКОВ Коля на излизат ораторията „Тудор Владимирски“ от Г. Дунитреску и Девета симфония от Бетховен (при изкарването на фестивала), както и „Варданца на оркестър“ от Кокил, Илев, Филармонията от Катонин, дирижирана от Карол Стрия, ще изпълня за първи път у нас на 16 март на жаститата от Харюиана“ от Пендерецки и Трета симфония от П. Шеняровски, „Герман“ от Ф. Кутерер, Кениер за глас и оркестър „Светлин Русев“ на пиано от А. Хачатурян, Концера на пиано от А. Хачатурян, Белградската филхармония и нейният главен диригент Йован Здравковић ще осъществят в излизат концерт на пиано от А. Хачатурян.

По традиция откриването на „Мартенските музикални дни“ ще стане от Русската филхармония в нейния главен диригент Иван Темков. Едн от основателите на фестивала, едн от традиция в самото начало на фестивала, утвърди се вече като една от най-големите международни музикални прояви в нашата страна. Отличително достойнство на фестивала е преди всичко неговите ярки идейно-художествени обекти. Той ще бъде посветен на 50-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция. Това посещение е намерило реален израз в програмата, която е подготвена съвременна и в която преобладават крупни и значателни български и светски произведения.

„Мартенските музикални дни“ ще протекат от 25 март до 9 април. Най-важно място в тях заемат симфоничните концерти — 13 на брой; ще бъдат изнесени също и 3 хорови и 1 камерен концерт, както и 2 оперни спектакли. Освен наши състави ще вземат участие 4 чуждестранни оркестра и един хор. Заслужава да се отбележи, че всички чужди оркестри изпълняват по едно или две съвременни български творби. В Русе ще съставят първите изпълнения на няколко съвременни български творби: „Свещен паметник“ от Стоякович, „Светка сивята“ от Прокофиев и „Увертюра-реквием“ от Георги Ивандев. Симфоничният оркестър и хорът на Румян-

свиенски вояди и събръчни чела, с жилести и яки пратовете. Не е нова и ролята му на „Скъп гост“ — да си припомним „Скъп гост“ (1945) и „Снимка за спомен“ (1946). Но никога досега неговите герои не са достигали внушителността на тези мощни, страховити и величави български хайдути. Затова и с цяло основание можем да говорим за надмощване на „веневики“ у ВЕНКОВ. В тяхно лице ние виждаме автентичните отци на съвременните му герои, виждаме, така да се каже, създавателите на „родината“, на веневикият „фамилия“ героични българи. Този път големият художник най-ясно е уловил с една удивителна спонтанност да типизира така своите герои, сякаш ги е виждал с очите на народа ни от онова време, превърнал ги е в излизата своето „Кюшкоче“ в дъното на строежа на българския многоетажен хотел.

Огните на българския театър и на художествата ни музика, Шумен е родно място и на великите наши живописци Никола Михайлов, Елена Карамичилова, Александър Мутафов; видните скулптори Марин Василев, Жерко Спиридонов и Николай Шмиргел.

Живописната природа и живописните традиции продължават да изпълват творчеството на местните художници, показано на сегашната окръжна художествена изложба. Шуменци наистина имаг характерно чувство за чисто живописно и за живописната импресия, в лицето на неколцина талантливи художници.

Последователен живописен романтик в историческите си таблици и пейзажи е Владимир Вичев, син на известен гимназиален учител по рисуване. Той има организационно участие към историческия жанр. Умее да го разнообрази тематично, като заплава собствено то си, живописно виждаме в колоритно-сензитивни ефекти на местния пейзаж — придобито от угарската му школка. В композицията си „В час на синич здрав“ той е постигнал взаимното единство на идейното и живописното — в образите на петимата пещи партизани, слети в распокрито състояние с природата. Живописният резултат е

дължи на очевидно живяване в темата и на сложна и тънка разработка на синьо-зелената колоритна материя на предметите и въздуха. Този характерен за художника колорит е по-сурово диференциран, но все тъй живописно целенасочен и в двете портретни картини на Вичев. Правата фигура на апостола на Априлското въстание Панайот Волов е изписана в дясната половина на платното, в еквивалент с родните му шуменски височини за сметка на пълноценното изграждане на картината. Интересно е разработен от Вичев образът на писателя-шуменец Иван Пейчев в характерна жанрово-биографична ситуация.

Очевидни са живописните възможности и на Антон Коларов, особено в изписания с левото обора на „Момиче с книга“. С по-голяма колоритна наситеност са рисувани и второстепените образи в историческия групов портрет „Димитър Благоев сред шуменските социалдемократи“, обаче централният образ е затруднен един аспект от социално-романтичната живопис на Ж. Ф. Миле.

МАКСИМИЛИАН КИРОВ

ЯНАКИ МАНАШЕВ — „ЛОЧИВКА НА КАМНОДЕЛЕЦ“

ВАСИЛ ВЪЛВ — „ЦИГАНКА“

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ — 1967

Наскоро организационният комитет на „Мартенските музикални дни“ — Русе, съставен от видни наши колоритни и музикални дейци — председателстван от нар. арт. Любомир Нилков, прие програмата на този фестивал, утвърди се вече като една от най-големите международни музикални прояви в нашата страна. Отличително достойнство на фестивала е преди всичко неговите ярки идейно-художествени обекти. Той ще бъде посветен на 50-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция. Това посещение е намерило реален израз в програмата, която е подготвена съвременна и в която преобладават крупни и значателни български и светски произведения.

„Мартенските музикални дни“ ще протекат от 25 март до 9 април. Най-важно място в тях заемат симфоничните концерти — 13 на брой; ще бъдат изнесени също и 3 хорови и 1 камерен концерт, както и 2 оперни спектакли. Освен наши състави ще вземат участие 4 чуждестранни оркестра и един хор. Заслужава да се отбележи, че всички чужди оркестри изпълняват по едно или две съвременни български творби. В Русе ще съставят първите изпълнения на няколко съвременни български творби: „Свещен паметник“ от Стоякович, „Светка сивята“ от Прокофиев и „Увертюра-реквием“ от Георги Ивандев. Симфоничният оркестър и хорът на Румян-

ОКРЪЖНАТА ИЗЛОЖБА В ШУМЕН

Кирил Кръстев

Хубавият исторически град Шумен продължава да се излага с дълата си главна улица, цялото необитаемо по-рано лява страна сега се оживява с цветнети жилищни блокове. За съжаление живописният изглед към прочутите „Кюшкоче“ в дъното на строежа на българския многоетажен хотел.

Огните на българския театър и на художествата ни музика, Шумен е родно място и на великите наши живописци Никола Михайлов, Елена Карамичилова, Александър Мутафов; видните скулптори Марин Василев, Жерко Спиридонов и Николай Шмиргел.

Живописната природа и живописните традиции продължават да изпълват творчеството на местните художници, показано на сегашната окръжна художествена изложба. Шуменци наистина имаг характерно чувство за чисто живописно и за живописната импресия, в лицето на неколцина талантливи художници.

Последователен живописен романтик в историческите си таблици и пейзажи е Владимир Вичев, син на известен гимназиален учител по рисуване. Той има организационно участие към историческия жанр. Умее да го разнообрази тематично, като заплава собствено то си, живописно виждаме в колоритно-сензитивни ефекти на местния пейзаж — придобито от угарската му школка. В композицията си „В час на синич здрав“ той е постигнал взаимното единство на идейното и живописното — в образите на петимата пещи партизани, слети в распокрито състояние с природата. Живописният резултат е

дължи на очевидно живяване в темата и на сложна и тънка разработка на синьо-зелената колоритна материя на предметите и въздуха. Този характерен за художника колорит е по-сурово диференциран, но все тъй живописно целенасочен и в двете портретни картини на Вичев. Правата фигура на апостола на Априлското въстание Панайот Волов е изписана в дясната половина на платното, в еквивалент с родните му шуменски височини за сметка на пълноценното изграждане на картината. Интересно е разработен от Вичев образът на писателя-шуменец Иван Пейчев в характерна жанрово-биографична ситуация.

Очевидни са живописните възможности и на Антон Коларов, особено в изписания с левото обора на „Момиче с книга“. С по-голяма колоритна наситеност са рисувани и второстепените образи в историческия групов портрет „Димитър Благоев сред шуменските социалдемократи“, обаче централният образ е затруднен един аспект от социално-романтичната живопис на Ж. Ф. Миле.

На по-друг живописен план се развива очевидно способният художник Кръстьо Богданов. В големите си таблици „Топла вечер“, „Копачки“ и жанровата „Зима“ той преминава от меко тонално третирание на материята до ярки цвятни стойности и декоративна изолитраност на образите. Това акцентира фигурално-разказвателния елемент и палитратата зночност за сметка на вътрешно почувствуваните живописни състояния. Нужда от такава емоционално узряване имат и добре

построените „Строителен пейзаж“ от Анастас Костов и „Мелница „Съгласие“ на Т. Пенева, както и разтеглените композиционно „Бул. „Славянски“ от Ан. Коларов и „Рибна база — Варна“ от Д. Николов.

В изложбата има и художници, които не се задоволяват с „лесния“ изказ и търсят „помъчния“ път на естетическата проблематика. Така е Янки Манасhev, надарен с тънко чувство за живописна материя. Сега той е поаствал „Бялата“ си живопис и напълва в общата шуменска „синьо-зелено-виолетова тоналност“. Той обаче я оркестрира не вече импресионистично, а с функционален замах, търсейки едрите линейно-пластични конструкции на художествения образ. В „Копачки“ все още е конвенционален — задоволявайки се с фресковия ритъм на главите, мотиките и ръцете, изпълнен с широк живописен шрих на сияво-зелените тонове. В „Музика“ той минава към съзвучие от похладни сиво-сини и червено-виолетови тонове, с които облича композицията от пластично-асоциативни форми на жена и виолончело, извиващи идея за музика. В още по-голяма степен е постигната „живописна музикалност“ в „Глава“ чрез интимно спояване на композиция, колорит и състояние на образа. Темата за труда, като то борба за овладяване и преобразяване на материята, довежда и до по-сурови пластични решения. Художникът е разширил „Поника на камноделец“ като внушително единение на човека с камъка в крайно обобщени, кубистични форми. По този начин е постигнал не само професиона-

лен, но и монументален образ на трудовия човек.

Живописни проблеми си поставя и Васил Вълв от Търговище. Той разработва фронтални, същедоточени образи („Жена от Кацелово“, „Циганка“) в тъмни, кафяво-виолетови гами, като търси и живописно-лиричен „подтекст“ в картината чрез психологични разкрития и чрез импулсивна, но малко ефективна цветност. Той изписва обаче натюрмортите в светли гами, което го води до по-неизяснен, цветни хармония.

Към нови концепции за художествения образ се стреми и младата художничка С. Туршиджиева. Предстои й обаче път до по-сурови по дух и техника решения. Мнозина от шумненските живописци са и графични. Графика им показва значителна култура, вкус и техника.

Наближава 50-годишнината на Великата октомврийска революция. Цялото прогресивно човечество все повече и повече открива мисъл и сърце към нейните светли дъни, възприема си възмущаването, спомени, измерва величията на личностите, моментите, събитията, които заветяха колавата на историята в посока КОМУНИЗЪМ.

Големият дял за пълнотата на този празник безспорно се пада на книгата — верния спътник и вѝдох новините, млек и певец на това необикновено по значение полович столетие. Българското книгоиздаване е разработило разнообразен план за своя принос в белетристичния юбилей — над сто са неговите издания, посветени на 50-годишнината. Всяко издателство според своя профила ще застъпи тази в същност неизчерпаема тема. Издателството на БАН ще издаде сборниците „Великите октомврийски революция и влиянието ѝ в България“, както и т. 1 на „Съветско-български литературни връзки“, посветен на великата революция и развитието на българската литература от Ст. Божков. Голяма част от обществено-политическата литература е включена в плановете на издателството на БКП: „Чествуване на Великите октомври в годините на фашизма“, която ще се появи по витрините на книжарниците още през март, „Д. Блазове, Г. Курков, Г. Димитров, В. Коларов, Г. Живков за Великата октомврийска революция и съвременният революционен процес“ от Байчиски, монографията „БКП в защита на Великите октомври“, „Приносът на българите за победата на Октомврийската революция“ от П. Панафотов — също през март, „Октомврийската революция и кризата на световната капиталистическа система“ от Г. Тренѝфилѝов и др.

Профиздат ще предложи, и то още през този месец, научно-популярната книга „Влиянието на Октомврийската социалистическа революция върху работническото движение в България“ от Н. Кръстева, а „Народна култура“ в близко време и „Страната, където слънцето не залязва“ от В. Изатов, Сл. Караславов, Хр. Траянов.

С повести, разкази, стихове, поеми, пьесички, очерци дават принос за юбилей и издателството „Български писател“, „Народна младеж“, Издателство на Националния съвет на Отечествения фронт, „Хр. Г. Данов“ — Пловдив, Държавното военно издателство, „Наука и изкуство“. Заглавията

Впечатления от едно пътуване

Една стара любов и вестяхав интерес към морето ме накараха преди две години да изляза на същата тази страница впечатление сит от книгата на съветския автор Лев Скриягин — „По следа на морските катастрофи“. Сега те ме срещнаха и с първата книга на българина доктор Станчо Лазаров — „По сините пътища“, която издателство „Народна култура“ пусна неотдавна по книжарниците.

В същност връзката между тези две книги е съвсем случайна. Макар и свързани с морето и мореплаването, те са толкова различни и несъизмерими. В първата — всичко е история, във втората — съвременност. Скриягин ни представя фактите като учен изследовател. Лазаров — като очевидец.

„По следа на морските катастрофи“ ни представя фактите с уникалността и курьозността на фактите. Книгата на Лазаров представлява неперпетенциозен разказ за едно шестмесечно пътуване с търговския кораб „Васил Левски“ от Варна до Мурманск и обратно. Тя е хроника на пътешествието и мислите на един корабен лекар, който за първи път се среща с морето, лед и нравите на Европа, със своеобразното на Севера. Тя е една скромна одисея, която набързо, почти кинематографично ни разказва на 127 страници за Новоросийск и Истанбул, за Бордо, Руан и Париж, за гнева на Бискайския залив и своеобразната престел на Скандинавия, за Антверпен, Ротердам, Хамбург, Рощок и Мурманск — имена, които за някои са свързани само с учебника по география, а за други с имена на писатели, художници, композитори, събития и пр. И в тази скромност и неперпетенциозност на пътеписния разказ е първото достойнство на книгата.

„По сините пътища“ прави впечатление и със своята достоверност и емоционалност. Авторът ѝ не комплира учебници, географски атласи и енциклопедии, за да ни смее с осведоменост и ерудиция, което често се среща в тови литературни жанр.

Искаше ми се обаче една по-голяма изчерпателност и артистичност при композирането на разказа и описването на нещата, фактите и събитията, които авторът е могъл да наблюдава по-дълго и опознае по-дълбоко. И не само това, но и един по-оригинален курс към тези обекти, за да може разказът да събуди интерес и у по-осведомените читатели.

Независимо от това, „По сините пътища“ е една интересна книга с познавателно съдържание, която се чете лесно и която има своето място сред малкото кубави книги на този привидно досещ жанр — пътепис.

ПЕНЧО ЛИНОВ

ЗА ВЕЛИКИЯ

са много. Ще споменим само: „Педетсе години съветски разкази“ — сборник (НК), сборниците „Октомврийски разкази“ (БП), „Лесен за Русия“ от Д. Методиев (БП), сборник „Октомврийска звезда“ — стихове и разкази за деца (БП), „За революцията“ — есеа от Ст. Продев (НМ), сборник „Утро над Тракия“ — стихове, посветени на Октомври („Хр. Г. Данов“), На стража — сборник разкази от Г. Караславов (Профиздат), „В Страната на съветите“ от Асен Златаров (НИ) и т. н.

В рѝнето на читателите са вече няколко тома, на чийто корици стои мѝлото „50 години съветски роман“: „Чалаяв“, „Артамони“, „Педагогическа поема“, „Железният поток“, „Разгром“, „Цимент“... Макар да са издадени от различни издателства — „Народна култура“, „Народна младеж“, Издателството на Националния съвет на Отечествения фронт, Държавно военно издателство, Профиздат, — те са небиваекни по всички облики и представяват хубава поредица за всяка библиотека, за всеки дом. Тези книги, тако свързани и изцяло, не приличат на своите първообрази, преминавали незелезно в някояшната друпава, буртуваща се България, предавани скришом от ръка на ръка и разгъвани жадно в килии и чѝмлячки. Но защото ли ги, читателят отново общува с техните незабравени образи и дълбоки мисли. В тази поредица ще очакваме и други няколко шедевѝра на съветската белетристика — „Цицина“ от Новиков, „Тихият Дом“ на Шолохов (НК), „Петор Петри“ на Ал. Толстой (НК), „Мъжество“ на В. Кетлинская (НМ), а още през март ще излязат „Повесть за истинския човек“ на Б. Полаево и „Хората не се раждат войници“ от К. Симонов.

Приятелите на изобразителното изкуство ще бъдат зарадени с албума „Педетсе години съветско изобразително изкуство“ — издание на „Български художник“. В областта на музиката петдесетгодишният юбилей на революцията ще бъде отбелязан със сборника „За съветската музикална култура“ (НИ), сборника „Руски и съветски песни“, „Народите пеят за свобода, мир и дружба“ (Антология на революционната песен) от Г. Димитров.

Всички тези издания, вдъхновени от патоса и величията на Октомври, носят зарѝда на най-прогресивната човешка мисъл, на най-хуманното световищение. Появявайки се една след друга по витрините на книжарниците, книгите, посветени на Октомври, ще поддръжат през цялата тази година духовния контакт на нашето време с неговото непоирекаещо сичие.

КНИГИ

Америка на безработните

Името на Бъркин Колдуел българските читатели познават добре. Но след „Момчето от Джорджия“, едва края на миналата година бе издаден втори сборник с негови разкази.

Сам скитник и човек с много професии, Колдуел си е спечелил международна слава като социален писател, като приятел на бедните. В „На колѝне пред изгряващото слънце“ читателят се запознава с Америка на изолдириците и безработните. Един раѝт, където на мръкобесници като Лий Кроуан и Арч Гънѝрд спрямо цветнокожите е позволено всичко. Една страна на жестока класова несправедливост, на човешки съществування за зѝлъкъ хляб. Немако разкази като „Дивни цветя“, „Рейчел“, „Спомѝне“ са с трагичен финал.

В „Конкретцет“ младежът раѝт е беден — това е единствената прекода да не получи рѝката на дщерята на заможния си съсед. Но колоритът на разказа извѝто от интересните перипетии, от душевността на героя, предпоеч затвора, за да не оплет

Бъркин Колдуел. „На колѝне пред изгряващото слънце“, разкази, изд. „Хр. Г. Данов“, 1966.

закон, на лѝжата, на каквито и да било условия и условности. „Изгубените следа“ — трябва ли да се върнем по техните пътища, за да останем там? Да приемем една нова съдба, еквивалентна на естествените нужди на човека и все пак толкова далече от цялото мѝто движение на личността, ели минираща историята, развитието, конфликтите на ози противен, но най-реален свят? Санта Моника, закрилицата на елените, това е по следната спирка. Езикът на петроглиците по окаяната природа могаѝ ли да разширирават истинския смисъл и цел на живота, могат ли да бъдат неперсекваѝ извор за творчество, творчество, което го търси единствения верен контакт — контакта с хората?

„Деус екс машина“ — ели самѝдет разваля идията. Големият град си иска приюта. По-късно пътищата на индианската прамайка се оказват вече затворени. Знакът на дървото, който води към Санта Моника, е изчезнал в набъбналите води, онези, които там в първият свят са онези чакали, вече не закат. Така идва финалът. Така трябва да долее този край. Защото не се касае за ели от историята за пътешественици, заблудили се в джунглата и попаднали сред някоя индианско племе и там дочакали безметже по края на живота си, нито пък за отшелническо багство в прими тивизма. Не, Карпентьер поставя проблем. Пътят на изгубените следа не е непременно път, който трябва да остави рани по тялото от скалите и препетените кло ни. Това е път повече на мислите, на съзнанието, наживяни в дълбочината на душата. Път на хилляните предци, живещи в нас. Трябва да бъде осъзнат този път, да бъдат съхранени неговите багетства и чрез тях да бъде оплодена нивата на творчеството с мѝдростта на традицията. Не може и не трябва да се бяга от естествените исторически коорди

Алехо Карпентьер. „Изгубените следа“, роман. Изд. „Народна култура“, 1966.

ни чистата си любов. А в „Бъз големият“ славният негър е носител и на първична грубост, и на най-обаятелни човешки черти. Ние дълго се смеем на визѝтата му в дома на певицата.

Но с още колко живи, интересни и самобитни хора ѝ запознава галерията на Колдуеловите образи.

„Паметник“ — след 30-годишен съвместен живот Хейм Стодарт отива да склони брак с мѝртвата си жена!

Майката в „Лампата“ единадесет години чака мѝртвото си момче.

А тоя весел, ала решителен Мол Андерсѝн от „Автомобилът, който не вървѝше“, надхитри надзирацията и понесѝ се с лодката си към любимото момиче и бандажото си.

В някои от разказите, въпреки малкото страници, Колдуел постига изключителна атмосфера, истинска психологическа дълбочина. В „В памет на Джудит Кортраѝт“ писателят ни показва завидило умение при предлтането на различни характери. И тука има трагичен финал, но той идва не само от ниските заплати на учителките, а и защото Ив, Джудит и Мѝрла са от тѝврде разлюбител човешко тесто. Защото

Алехо Карпентьер, писател, музиколог и изкуствовед е несъмнено ели от най-ярките творци на Куба и на Латинска Америка досега. По повод на последния му роман „Векът на светлините“ Ал. Фре Стѝл пише: „Шо се отива до фактичния материал, авторът е възбужден до зѝби“. Това се отнася до цялостната му културна дейност, която той създава едновременно като музиколог, изкуствовед, етнограф, като влюбен в древните предания и поверия на своя континент.

„Изгубените следа“ е жалон в творчеството му. Това е неговата вечна тема: изгарящият до болки стремеж да се върне към явявциската прамайка, да се приобщи към онези бликащи от жизненост и албука на „континент“, там и само там да потърси истинските извори на едно голѝмо творчество. Формалните трудности на подобно пътешествение по изгубени следа могат да бъдат преоколяни ли. Манията на една девствена и бурна природа, на суровите и едновременно нежни хора, на целия този калейдоскоп от легенди и тайнственост действат почти като упѝйка. Един друг свят, който живѝе с ясните и малко сурови принципи на неолита, може да бъде чудесно лекарство против задухата на всички „наши“, на потънали в дим и патологичност ателиета на голѝмия град, на всекидневното изкуство, което стои по ниско и от първичния занаят. Може, разбира се. Освобождението от кошмара на творческата слабост идва още с прекрѝачването на латиноамериканската джунгла, с целия толкова прост и така дълбок едновременно арсенал от звуци, цветове и форми. И с елиа любов, изчистена от брѝмето на

Алехо Карпентьер. „Изгубените следа“, роман. Изд. „Народна култура“, 1966.

човекът, който обича ая прѝв път, трудно повиса да срѝще в дом с червен феер покорителката на сърпето си, младата си учителька.

А как тѝлко и неперинудено са осъществени отливите и приливите на чувствата в „Топлата река“. Как един жест, една фраза и една ноц на размѝсъл превръщат в истинска любов флѝрта на скитника.

Читателят едва ли ще забравя никога „Празната стая“, тоя съвсем къс, но изключителен разказ за Томасина, жената на току-що умрелия брат. Това калка по калка наславяне на истинския скрѝб, това страшно прегрѝщане на непонната със слѝзи възлѝания...

Но не може да не се подчертѝе, че в сборника са влезли и неужни неща. Известно е, че и най-големиите майстори на словото са писали и посредствени произведе ния. Дразни, че при възможност то за подбор от осем сборника Колдуелови разкази са преведени и такива слаби творби като: „Самотен ден“, „Кѝти“ и „Под лѝчята на слѝнцето“ с наивна фабула, псевдопсихологизъм и фалшив диалог. Трудно е да повярваш, че нещастната Керстин ляга под автомобила само защото господарката-експлоататорка

Анѝтон Каѝезѝчиев

По следите на истинските ценности

И съдбата трябва да се търси и поеме само в тях. Всяко бит стѝе и осъдено на провал. А истинското търсене на ценности може да донесе радост само на единична, тя е дължина да ги открие и запази в името на обществото. Това е смисълът на романа.

Да се върнем към мисълта на Стид. Именно тази „възрѝженост до зѝби“, тази висока ерудиция е дала възможност на Карпентьер да успѝне максимално творѝбата си. Има известна предрѝдениост в тези неперпетени изблици на сравнения и цитати, които тежи особѝно в първите части на романа. Потенциалните възможности на героя са несъмнени ѝ не се нуклават от такава прѝсвища защита, от това неперпетено демократично на неговия багаж. За сметка на това обаче, докоснал се до първотемата си: първокултурата на родния континент — Карпентьер става изведѝж маѝгосник на сло вото. Той не трѝтира празника на девствената природа като разкошен експонат, не се възхищава от чѝстия примитивизъм на хората на джунглата като едно далечно изолѝриро от самия герой явяление. Не, авторът разгърща тези нови възприятия върху картата на личната същѝхика на героя, пра ви го една трѝпнеца мембрана, която се проектира в този нов свят. Искѝ да намери мястото му в този друг свят или да не го намери...

Романът на Карпентьер е високо ценен, особено в Европа. Това е интересен факт. Причините са две: тази маѝгическа опиявяваща любов към родния континент, която блика от всички негови книги, и от друга страна, богатата ерудирания, неговият „почти“ европейски начин на повествование, нещо, което няма у други големи автори на Латинска Америка. Изащо творчеството на Карпентьер е някакѝв мѝст между литературите на двата континента.

АННА ГЕОРГѝЕВА

Патриотичен разговор с децата

Нашата съвременна действителност поражда много проблеми. С тези проблеми често пъти се заемат поети, но не съ средствата на поезията. Естествена и закономерна бе причината млади поети, като Анастас Стоянов, Слав Хр. Караславов, Михаил Берберов и др., да се обрѝнат към прозата, без да се откъсват от поезията.

Повестта-приказка „Звезда запад селото“ на Анастас Стоянов е продължение на „Имаше едно момче“. В нея се разказва за новите приключения на безименния герой. Обърнал се към недалечния героично минало — героичната борба на нашия народ срещу фашизма, авторът талантливо съживява в книгата си напрегнати мѝгове от борбата на тѝт, които преминаха краткия живот като горѝщи звезди.

В подлоха към историческата тема, в подбора на лина и събития, в лирическото отношение към тѝх Анастас Стоянов е успѝл да отра ѝ и сложния образ на нашия съвременник, с неговата синовна припадност към тези, които умираха прави или носеха с години куруши в гърдите си. Насочването към близкото героично минало и неговото морално-философско осветяване е тенденция, която все повече се задълбочава в поезията и прозата на този творец с остър емоционален и социално-стичен заряд.

Адресирана към любознателните читатели — пионерите, книгата събужда много размисли по отношение на формата и съдѝржанието, по умелото и убедително поднасяне на трудния за възприемане от подрастващите нравствено-етичен материал. И поставя много въпроси. Тя ни кара да се замислим за детската литература и нейното голямо значение за възпитаване на естетически критерий у децата.

Може би трябва да започнем от своеобразната композиция на повестта или от лекото превидане на приказното в обикновените слу

Анастас Стоянов, „Звезда запад селото“, изд. „Народна младеж“, 1966 год.

чки от живота, от лиричните отклонения към героичната саможертва, от „Звездните страници“ към очертаване на характерите, от разговорите на момчето със синьото кландене, с черните железопѝтѝни феѝри, със сѝрбѝната костенурка и с е конската подкова, за да обрисна най-постиженията на белетриста Анастас Стоянов.

накара своя безимен герой-момчето, да говори с вятѝра, с нощта, със Септемврийското въстание. И сега той продължава този баладиен разговор в по-лиричен тон, в по-неперпетенствена нотация и оперделено се очертава като творец със свой стил и полоха. Като творѝт, който умеѝ одухотворено да разговаря с природата, с вѝещите, от които излѝчича морални човешки състояния и елементи. Когато момчето разговаря с подковата от бѝтуша на стражаря Чакала, пред читателяте се разкриват живи човешки отношения, глѝнати, кучѝшки морал на стражарѝ.

Анастас Стоянов съзнателно внася баладиения елемент и приказното настроение, за да направи ге-

роите си красиви, чѝсти и светли. (Привечер каменното момиче се откъсва от ламѝтѝника и трѝгва със светѝца звезда в косите си да търси хората, без които не може, макар и мѝртво.) Баладиичната окраска призмѝва високите идеали до вътрѝшната възприемчивост на днешното българско дете.

Одухотвореното отношение към природата, освен че става подход на автора за осмисляне на света, му дава възможност да раздѝви дребни на прѝв поглед неща в поинтими човешки измерения. (Пѝчелите са слѝнѝчеви калки. Направени са от слѝнѝчева светлина. Човекът може да живѝе и след смѝртта си). Въз основа на приказното прикрѝтие, неочаквано Анастас Стоянов може да запита: „А хората? От какво са направени хората? И да извика ярки етични асоциации, от които летата ще възприемат съвсем малко, по това е достатѝчно. Авторът може да бъде спокоен. Неговата книга ще изиграе чрез неперпетенствено въздѝствие рѝлята си на това, което наричаеме участие във формирането на новата личност.

Петте „Звездни страници“ на прѝв поглед като че ли нямат нищо общо с цялостното композиционно звѝно на повестта. Напротив, те изясняват идеината страна на разказа и са лаконичен лиричен дневник, без който книгата щеше да загуби. Тези червени листовки, наречени символично от белетриста „Звездни страници“, прѝснати като мѝнстиа в книгата, са не само оригинално хрумване, а лироична поема със свое място и значение.

Трѝгнало по пътеките на народното творчество (самоидийските полия, хайдушките кландѝчета, юнашките балади и песни), през етическото световъзприемане на нашия народ, Анастас Стоянов успѝява да стигне до верни и полезни за децата обобщения за смисъла на живота и борбата, за безсмъртието на борѝщия дух на човека и народа, за истината в живота и изкуството.

АТАНАС БЛАГОЕВ

В неотдавна излязлата книга „Какво да правя аз, какво да правиш ти“ авторът Петѝр Раѝев разглежда някои от най-острите проблеми на комунистическото възпитание на децѝе и хулягѝския прола. Всѝчки въпроси, свързани с обаята тѝка, авторът поставя на широка теоретическа и обществѝна основа. Той се стреми да разкрѝе сложния комплекс от причини и фактори, които водят до елиа най-други отрицателни явления. В поетично звучен стил той успѝва като изключено не само от научно-теоретично, но и от обществѝно глѝдище. Проникващ, характерен, сичности на хулягѝството Петѝр Раѝев явявяна и от становището на марксистко-лениниската педагогическа наука. От страниците на книгата му блика макарениковски оптимизъм и вѝра в силата на комунистическото възпитание.

Възбужден в ѝрно познаване на нашата действителност, авторът насладява изтъка, че тези отрицателни явления са само „черно петно“ върху светлия фон на нашето съвремение, на достойното поведение на нашата младеж и стрѝителството на социализма. Стигъл и възвѝт му има предимно публичностичен характер, както и би следвало да бъде. Книгата е увлекателна и съдържатељна, въпроси, разглеждани в нея, са много и съществени. Но въпреки с тѝх би било полезно да се постави като самостоятелен проблем и тоъв за връзката на хулягѝството с другите неморални и антисоциални явления. В книгата има немалко мисли и по този въпрос, но е необходимо те да се съберат на едно място.

Петѝр Раѝев, „Какво да правя аз, какво да правиш ти“. БКП, 1966.

РАѝАИЛ МИХАИЛОВ
Из открѝтата на 3 т. м. самостоятел на изложба в салона на „Руски“ 6

„ТИХ КЪТ“

ОРЕД И ПРОЛЕТТА НА РУСИИ

Книгата на Стефан Продев "Оред и пролетта" излезе преди няколко месеца в Световния съюз под заглавието "Весна гения" — превод на В. Денко и А. Коренкова. В светския печат бяха публикувани две книги отизяни за книгата и нейния автор. В кн. 12/1966 г. на списание "Москва" излезе рецензията на известния съветски литературен критик Александър Димшиц, който пише: "Книгата на Стефан Продев, скромно охарактеризирана от самия автор като опит за литературен портрет, представлява едно улектелно художествено произведение, написано с изключително проникване в духовния мир на героя и света, който го обкръжава.

Стефан Продев, обаче, не само ни въвежда в света на историческите образи. Той ни "заставя" да заблуждем в историята, по нито за миг да не забравим, че сме граждани на двадесетия век. "Весна гения" е написана от един истински художник. В нея има ни най-малки признания от толкова разпространения (и понякога напълно закономерно) в историческия жанр документален "монтаж". Стефан Продев е подложил творчески към историческите източници. Като вечно знаменитите "Писма от Вуперта" на младия Енгелс, той е успял да види толкова много между редовете на тези прекрасни очерци, че на страниците на неговата книга се е появила цяла галерия характерни за оная епоха типове.

В повестуването на Стефан Продев всичко е пропито от дълбок и силен драматизъм. Дълбоко драматична е историята на формирането на духовния мир на младия Енгелс. И сложните отношения със семейството и с другарите, и процеса на неговото идеино възмъжаване, опиращо на жадния интерес към книгите, знанията и на практическата борба с обкръжаващата среда, на която той е хвърлил решително предизвикателство още през детските си и юношеските години. Такива цялостен, прекрасен, обаятелен образ изниква пред нас от страниците на книгата на Стефан Продев. И при това образ, лишен от каквато и да било идеализация, от каквато и да било "христоматийн гланц". Пред нас

застава един човек — необикновен, гениален, но именно човек, а не "дикона", човек, изпълнен с пориви и страсти, свободололюбив още от първите си самостоятелни крачки.

Успехът на Стефан Продев се предопределя в значителна степен от това, че самият той се е възлюбил от образите на миналото и "застава" и нас, да се възлюбим в тях. В книгата му няма стилизация, няма реставраторски подход към историята. Писателът подхожда към образите с дълбоко разбиране на историческите сили, на историческия процес. Той не разточилостува с детайли и шрихи, характерни за епохата, а ги използва само тогава, когато му е необходимо да проясни в социално-психологическото състояние на характерите и епизодите.

В предговора към книгата, пред назначена за руския читател, Стефан Продев говори за малко не обикновената форма и стил на своята книга. Той е прав. Книгата му е особена, "Разходки" в Барни и по Вуперската долина, пътешествията в дилжанска и пр., които авторът предприема за едно със своя герой и заедно с нас, неговите читатели са един съвсем неочакван, оригинален и интересен художествен манер. И в стилистично отношение неговата книга е оригинална и своеобразна. В нея здраво се сплитат деловото повестуване, романтичната латексия, лириката и иронията. Авторът на тази книга при тежката богата ерудиция, много наблюдения, живо възбуждане, живописен талант и горещо сърце. Той умее да възбужда читателя за читателските чувства, умее той ловко да ни въведе в емоционалния мир на своя герой — и четелето на неговата книга се превръща в сърежисиване.

Стефан Продев, обаче, не само ни въвежда в света на историческите образи. Той ни "заставя" да заблуждем в историята, по нито за миг да не забравим, че сме граждани на двадесетия век. "Весна гения" е написана от един истински художник. В нея има ни най-малки признания от толкова разпространения (и понякога напълно закономерно) в историческия жанр документален "монтаж". Стефан Продев е подложил творчески към историческите източници. Като вечно знаменитите "Писма от Вуперта" на младия Енгелс, той е успял да види толкова много между редовете на тези прекрасни очерци, че на страниците на неговата книга се е появила цяла галерия характерни за оная епоха типове.

ТАЙНАТА НА СТАРАТА КЪЩА В ПОЛША

Съгласно еключеното споразумение между Българията и Полската телевизия, на 23 януари т. г. Варшавската телевизия представи българската книга "Тайната на старата къща" от Панчо Панчев.

Ето някои от извадките от отзивите, поместени в полските вестници.

"ТРИБУНА ЛЮДИ" от 25 януари — "Българска вечер, Болгарски автор — Панчо Панчев, Болгарски режисьор Иван Комитов.

Български оператори. Само полски артисти, и то много добри: Ланички, Лаванска, Чешелска, Лещинска, Махалички, Опанчи, Маткошич, Маткошич на старата къща — е действително в добър акцент, е извадила до крак изважене, е вездала в неочаквана разрявка... Болгарската телевизионна операторица имаше в Полската телевизия добър дебют... "ЕКСПРЕС ВИЕЧОНИ" от 24 януари — "Имаме удоволствието да приемем спонси милостиви от Болгарската телевизия — българския писател Панчо Панчев, режисьора Иван Комитов и българския операторица. Визитата беше много сполучлива. Интересна пиеса, талантливо професионална режисура... Авторът добре е изградил образите и това даде възможност на артистите да изиграят много добре ролите си... "ЖИЧЕ ВАРШАВИ" от 25 януари — "Ние знаем малко за съвременната българска драматургия. Пиесата "Тайната на старата къща" от Панчо Панчев, поставена от режисьора Иван Комитов с много добре подобрени актьорски състави, беше обаятелна филмова снимка. С камерата работеха български оператори. Беше направено всичко, за да не се изгуби нищо от климата и настроението на пиесата... "КУРИЕ ПОЛСКИ" от 31 януари — "... За успеха на пиесата "Тайната на старата къща" от Панчо Панчев, режисьор Иван Комитов, с българския операторица, може да се говори без куртоазия... "ТРИБУНА МАЗОВИЕЦКА" от 30 януари — "... Когато критици пиеса се случва добре, то тя се представя в пообемник от Телевизионния театър... Имаме предвид "Тайната на старата къща" — първия чудесен плод на осъществения размяна между Полската и Болгарската телевизия. В рамките на тази споговорна гостуване и българският режисьор Иван Комитов... Такива пиеси бихме желали да гледаме и ние в нашата "Кобра" (театралните представления всеки четвъртък)... Това беше едно хубаво представление... "

РУСЛАН РАЙЧЕВ В ГОР И ФРАНЦИЯ

Директивът от Софийската народна опера Руслан Райчев гостува през януари и февруари във Франция и ГФР. Вестник "Л'Еспр" — Бордо от 12.1 пише: "Този емоционален, ярял и интелигентен артист притежава ценното и рядко качество да изпълнява тож, както през оркестъра преминава, и върху публиката. Своереправ, но убедителен интерпретатор, той предизвиква нескончаеми аплодисменти, и бе принуден да бисира последната вариация на интересното произведение от изтъкнатия български композитор Големиев! — Вариация на тема от Добри Христов". "Врауншвайгер Цайтунг" от 14. II. г. отбелязва: "Руслан Райчев е артист, който живее на пътя свой вътрешен динамичен живот, диригент със завидна и съвършена музикална техника. Той интерпретира ясно и убедително произведенията, които дирижира. Оркестрът под неговата палка звучи преизходно — меко, стройно, балансирано, въздушно. Сенацията на концерта бе грандиозна, незабравимо изпълнение на Пета симфония на Шостакович. Автор, диригент, оркестър се бяха слели в едно цяло.

ВИЕНСКО СПИСАНИЕ ЗА НАШАТА МУЗИКАЛНА ПРОСВЕТА

Под заглавие "Музикантото възпитание в България" виенското списание "Музикшеринг" публикува в януарския си брой статия за музикантската просвета и нашата страна. Авторката на статията Стела Чолаковиц, известна музикална педагожка в Загреб, разглежда подробно организацията на музикантската просвета в България и постиженията на нашите музикални педагози. Тя изтъква, че през годините на народната власт музикалната просвета е проникнала широко сред народа благодарение на многобройните музикални школи. Говорейки за нашите средни музикални училища, авторката пояснява, че в тях се получава истинска солидна музикална подготовка. В подкрепа на това си извод тя цитира имена на български младежи, завладели наши средни музикални училища, които са получили високи международни награди от 1960 година насам.

Значително място в статията е отделено и на симфоничния оркестър при Пиеонския дворец в София, на високия майсторство на неговите изпълнители и на уменията на диригента — да създаде такъв образен оркестър, пожелал блестящи успехи на сцените в редица европейски страни. "Равнището на музикантската просвета в България е твърде високо" — тиче в заключение авторката.

Заслужава да се отбележи, че това е третата статия на Ст. Чолаковиц за музикантската просвета у нас. Първата беше публикувана в загребското музикално списание, втората — в списанието на музикалните педагози в Будапеща.

ПРЕДИЗВИКАНА РЕПЛИКА

Бележката "Излизно разточилоство", поместена във вестник "Земедельско знаме" от 14 февруари, ни дава повод за разточителство на важна тема.

Защо и това журналистическо мнение е симптом на една болест в част на нашата общественост — призоваваме внимателно и интересни музикални работници, които се свеждат до малко повече от 1 процент за заглавната само на гореспоменатата литературна група. Тук може би ще бъде по-вероятно да кажем, че в нашата съвременност най-много изследвания върху делото и живота на една творческа личност са направени за художничка-композитор Пикасо или че Анри Перушо, за да напише своята книга за художничка Пиа Сезан, е поддържал 110 трула.

През последното столетие живописата има особено доминиращо положение в развитието на художествената мисъл и често изпреварва литературата, музиката, театъра в прокламираване на новата чувствителност на човека и търсене на нови естетически пътища за нейното естетическо тържество и възбон проблемите на живописата и възбон на изобразителното изкуство се създават отомнен интерес и възниква една нова, обширна по размери и многообразна на проблематиката литература. В сравнение с историята на поезията или театъра тази литература е ново явление, явление на двадесетия век. В това отношение нашата издателска продукция е твърде изоставаща. Работата се състои в това, че когато не познаваме едно изкуство, ние не се нуждаем от него.

Капка е тревогата на Радко Трифонов, автор на бележката "Излизно разточилоство"? Той е загрижен за това, че се разточителствуват хартя (нека забележим, че трайраят е 1000 бройки), да се печатат мисли на художници и художествени критици и да се репродуцират произведенията от една обща изложба, която вече е закрита, следователно, която не ще бъде елементарно популярно зрение, което обикновено сме свикнали да става у нас.

А една обща изложба представлява много голяма творческа прова, независимо от нейните последици за развитието на изкуството. По свой обем тя не може да се сравни нито с една книга, нито с един сборник, нито с театрално представление. Общата изложба е резултат от усилна при това нейната експозиция е извадена от хиляди творби, които между другото имат голяма материална стойност. Нашият печат не отделя достатъчно място за такива прояви. Вече сме свикнали с практиката да се отбелязват такива изложби в 120

интерес и към новото, което става в националните републики, десетата и петнадесетгодишната на съветския театър тържествено е отбелязана от нашия печат.

Опнитите да се загаси жаждата за революционен театър с драматургията на немския експресионизъм не оставя трайни следи в българския театър от 20-те години. На тези положителни за времето си опити нашият печат отговори с аргументирана статия, информация за репертоара на съветския театър. Спийания и вестници като "Театър и изкуство", "Развигор", "РЛФ", "Театър и публика", "Литературен глас", "Летисон", "Театрален живот" и др. подробно пишат за новия съветски репертоар от края на 20-те и началото на 30-те години. Николай Ширгепа превежда откъси от "Оптимистическа трагедия" на В. В. Вишневски, Георги Бакалов превежда и издава "Егор Вулфов и другите" на Максим Горки, превежда се

и "Робеспьер" на Ф. Разколинков. Съветският репертоар на българската сцена възражват театър, известната буржоазните уа дъшни и правни тиеси и наложи дълбоката мисъл и правда на новата съветска драматургия. По спийанията "Театър и изкуство", "Горнелата", драматургия, която в "На дъното" прогнана Сатия, този носител на гласа на революцията. В началото на тридесетте години няма сцена в България, включително и тази на Народния театър, на която да не се появява съветска пиеса. Съветската пиеса на българска сцена има необикновено героична история. Нито вестните, нито цензурата могат да спрат поваята на значителни съветски пиеси по сцените. Така българският театър в 30-те години се превърна в значително обществено движение чрез съветската драматургия, която носител на духа на

(Продължава в следващия брой)

КРУПНА МУЗИКАЛНА ПРОВА

Значително участие в музикалния живот у нас в концертната дейност да българския камерен оркестър. Горещо поддържан от Българския държавен филхармоничен оркестър, този ансамбъл е един от най-добрите творчески прова на този състав. През този сезон българският камерен оркестър гостува с голям успех в Белия, където концертите в Анверс и Брюксел, а тези дни оркестърът се загляна от Париж, където изнесе концерт на 24 февруари на главния площад на Френското радио.

От 17 т. м. българският камерен оркестър ще започне втората част на цикъла си "Класическа камера и виртуозна музика", който ще включи следващите пет концерта. В тези програми ще бъдат включени редица от най-представителни творби на Бах, Моцарт и Паганини. Изтъкнатите наши цингулари Дина Швайденрайс, Ема Камбаров, ще изпълнят забавляващите Бахови творби за соло цингула: Соната № 3 и Партити № 1, 2

и 3. Швайденрайс ще бъде солистката на останалите 4 концерта за цингула и оркестър на Моцарт — от № 3 до № 6, Камбаров в няколко вечери ще поднесе "Виртуозелата на цингуловото изкуство" и "Малкият вятряк" на Паганини. Ще бъдат изпълнени и Бранденбургските концерти № 5 и 6 с участието на солистите от ГАР проф. д-р Хрис Пипинер — чамбало, Янош Лийбер и Петер Кауг — виола да гамба. От Бах ще бъдат изпълнени също кантиати с участието на детските хорове, както и дризи на кантиати и оратории със солисти засл. арт. Матя Пявас, Евелина Стойчева и Цветана Аршинова. Концерт за цингула пиеса със солисти Миелена Молдова, Божидар Ноев, Румина Атанасова, Дяна Стефанова. Концерт за цингула, Руска Райчев, Илия Томков, Желязков. Концерт за цингула и м. мажор и др. Концертите ще бъдат дирижирани от засл. арт. Васил Стефанов, Русан Райчев, Илия Томков и Христо Неделков и съпровождайки както досега с уводно слово от музиковедя Генко Генов.

Съобщение

Отделът "Култура и изкуство" при окръжния народен съвет в град Варна обявява вакантната длъжност за инспектор-хорграф при отдела. Заплатата е определена по щата на съвета. Интересувашите се могат да се обръщат за подробности — писмено до отдела — ул. "Христо Кабакчиев" № 15 — Варна и по телефона на номера: 57-75; 34-48; и 20-33.

ВЕСТИ • ВЕСТИ • ВЕСТИ

София Шопова, пианистка, ще има концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор, соната до минор и вариации за мажор от Моцарт и дванадесет прелюдии от Дебиси.

На 13 т. м. в ливия цирк ще се състои естраден концерт с участието на певците Емил Димитров и Стефан Воронов.

Симфоничният оркестър на Българското радио в телевизията на 14 т. м. в концертната зала при ливия цирк доминативно ще изнесе третия концерт от цикъла "Бетховен — Ерамс". Дирижира Добрин Петков. Ще бъдат изпълнени седемте симфонии на Бетховен, соната за виола № 1 и симфония № 7 от Бетховен. Сонатата — пианистката Олга Шевченкова.

Мадри Белева, цингуларка, ще има концерт на 14 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор от Джемизанли, соната оп. 24 за мажор ("Прологът") от Бетховен, соната № 3 до минор от Брамс, соната № 2 се бено мажор от Паскал.

Известната гръцка естрадна певица Анжела Злияна ще изнесе концерти в зала "Универсиада" на 18, 16, 17, 18 и 19 т. м. Сопровожда оркестър с диригент Георги Музаян, гръцки композитор.

Мая Тракана, пианистка, на 16 т. м. в зала "Славейков" ще изнесе концерт със следната програма: Соната № 3 до мажор ("Валдийви") от Бетховен, "Крайсерланд" от Шуман, соната оп. 14 от Бертон, "Мефисто — валец" от Лист.

Мария Навева, виолончелистка, ще изнесе концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната № 1 до мажор от Шуберт, соната № 3 до мажор от Бетховен, соната № 1 до мажор от Ротт, соната № 1 до мажор от Бокана Прозера, пиеса, ще изнесе концерт на 18 т. м. в зала "Славейков". В програмата: арена от Хайдн, "Годишните времена" от Хайдн.

софия Шопова, пианистка, ще има концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор, соната до минор и вариации за мажор от Моцарт и дванадесет прелюдии от Дебиси.

На 13 т. м. в ливия цирк ще се състои естраден концерт с участието на певците Емил Димитров и Стефан Воронов.

Симфоничният оркестър на Българското радио в телевизията на 14 т. м. в концертната зала при ливия цирк доминативно ще изнесе третия концерт от цикъла "Бетховен — Ерамс". Дирижира Добрин Петков. Ще бъдат изпълнени седемте симфонии на Бетховен, соната за виола № 1 и симфония № 7 от Бетховен. Сонатата — пианистката Олга Шевченкова.

Мадри Белева, цингуларка, ще има концерт на 14 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор от Джемизанли, соната оп. 24 за мажор ("Прологът") от Бетховен, соната № 3 до минор от Брамс, соната № 2 се бено мажор от Паскал.

Известната гръцка естрадна певица Анжела Злияна ще изнесе концерти в зала "Универсиада" на 18, 16, 17, 18 и 19 т. м. Сопровожда оркестър с диригент Георги Музаян, гръцки композитор.

Мая Тракана, пианистка, на 16 т. м. в зала "Славейков" ще изнесе концерт със следната програма: Соната № 3 до мажор ("Валдийви") от Бетховен, "Крайсерланд" от Шуман, соната оп. 14 от Бертон, "Мефисто — валец" от Лист.

Мария Навева, виолончелистка, ще изнесе концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната № 1 до мажор от Шуберт, соната № 3 до мажор от Бетховен, соната № 1 до мажор от Ротт, соната № 1 до мажор от Бокана Прозера, пиеса, ще изнесе концерт на 18 т. м. в зала "Славейков". В програмата: арена от Хайдн, "Годишните времена" от Хайдн.

софия Шопова, пианистка, ще има концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор, соната до минор и вариации за мажор от Моцарт и дванадесет прелюдии от Дебиси.

На 13 т. м. в ливия цирк ще се състои естраден концерт с участието на певците Емил Димитров и Стефан Воронов.

Симфоничният оркестър на Българското радио в телевизията на 14 т. м. в концертната зала при ливия цирк доминативно ще изнесе третия концерт от цикъла "Бетховен — Ерамс". Дирижира Добрин Петков. Ще бъдат изпълнени седемте симфонии на Бетховен, соната за виола № 1 и симфония № 7 от Бетховен. Сонатата — пианистката Олга Шевченкова.

Мадри Белева, цингуларка, ще има концерт на 14 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор от Джемизанли, соната оп. 24 за мажор ("Прологът") от Бетховен, соната № 3 до минор от Брамс, соната № 2 се бено мажор от Паскал.

Известната гръцка естрадна певица Анжела Злияна ще изнесе концерти в зала "Универсиада" на 18, 16, 17, 18 и 19 т. м. Сопровожда оркестър с диригент Георги Музаян, гръцки композитор.

Мая Тракана, пианистка, на 16 т. м. в зала "Славейков" ще изнесе концерт със следната програма: Соната № 3 до мажор ("Валдийви") от Бетховен, "Крайсерланд" от Шуман, соната оп. 14 от Бертон, "Мефисто — валец" от Лист.

Мария Навева, виолончелистка, ще изнесе концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната № 1 до мажор от Шуберт, соната № 3 до мажор от Бетховен, соната № 1 до мажор от Ротт, соната № 1 до мажор от Бокана Прозера, пиеса, ще изнесе концерт на 18 т. м. в зала "Славейков". В програмата: арена от Хайдн, "Годишните времена" от Хайдн.

Великият октомврий и българският театър

(Продължение от 2-а стр.) при участието на Елена Костова (Наташа), Дою Касабова ("Прозод") и Ивалка Касабова ("Прозод"). В спектакъла участвуват и Николайев. Според редица указания по документи, датиани от Георги Костов, това става през 1925 г. В средата на 20-те години на сцената във Вар на се играе и друга съветска пиеса — "Светият бог" на Д. Я. Айзман. В единствено това е поста поима на самодейна работническа сцена и носи следите на някои тенденции на пролетката и неотгрещаването. Срещу тези тенденции нашият прогресивен печат воюва и се ползува от указанията на такива съветски ръководители като А. В. Луначарски, особено от статитите му във "Правда". Срещу пролеткултурските увеличения нашият печат издига опита на майсторите на класиката и ленивската позиция за наследство. Вестникът като "Развигор", списания като "Актьор", "Театър и изкуство" и др. популяризират рукската класика и разказват как Станиславски е поставил "Горещо сърце" на сцената на МХАТ (1926). Тук особена роля играе и немският експресионизъм, който с прогресивното си течение в лицето на Гео Милев намери един последовател, който именно чрез него търсеше път към Великия октомврий. Съветският театър спорно влиа на критическата дейност на Гео Милев и формиране на неговия възглед, все повече приоблягащ го към социалистическия реализъм. Нашият печат в 30-те години е поместил стотини статии за съвременното развитие на съветския театър, за живота и майсторството на неговите артисти, за борбата на Станиславски и Немирович-Данченко срещу лъженостарството на сцената. Главното внимание тук е насочено към сцената на Малки театър. Държавния театър на драмата (бившия Александрински театър), към създаването на централния театър на Червената армия, към новите театри и младежки театри и т. н. Появява се

ПО ЕКРАНИТЕ ИЗЛИЗАТ

От 17 март, петък, на софийски екран излизат три игрални филма.

Новият чехословашки игрален филм "КОЙ ИСКА ДА УБИЕ ДЖЕСИ?" — сценарий Милош Мануорек и Валд Боричек, режисьор Валд Боричек — е един от най-добрите народни на фантастично-приключенския жанр. В него се преплитат реалност и фантазия — необикновените перипетии на инженер Беранек в жаколовата обвивка терон от комисите. Беранек — метаста да създаде явява уреа, с помощта на който ще могат да се ванат огромни тежести, а яма му доцент Беранкова е вече изобретяла синергоф. Тя явява на екрана на синергофа превозните същности на своя събур, явява то как носи опарователна аслова с разваляща ролничка. В стремежа си да залочи съня за няколко го материална. Така се появяват красавицата Джеки и нейните преследвачи — Сървачкована и Баланди, тероните, които низвергват вече познатия от едно списание с комиси. Филмът не е само една забавна история. В неговия подтекст може да открием осемци много битови обществени породици на нашата съвременност. Кой иска да убие Джеки? спечели първата награда на фестивала за фантастични филми в Триест — 1966 г.

В главните роли: Иржи Сочав — иж, Беранек, Дана Медаржова — Беранкова, Олга Шиберава — Джеки, Юрай Вийши — сървачкована, Карел Ефа — Баланди и др.

Новият полски игрален филм "КЪДЕ Е ТРЕТИЯТ КРАЙ?" — сценарий Джо Алекс, режисьор Ришар Бер — е сензационен и тригиваци разказ за извирателно-поземното. Мястото на действие е древен полски дворец, сега преврънен в музей. Късно през нощта палеж на музея чете на събирател се детеганата за явява да създаде явява уреа, с помощта на който ще могат да се ванат огромни тежести, а яма му доцент Беранкова е вече изобретяла синергоф. Тя явява на екрана на синергофа превозните същности на своя събур, явява то как носи опарователна аслова с разваляща ролничка. В стремежа си да залочи съня за няколко го материална. Така се появяват красавицата Джеки и нейните преследвачи — Сървачкована и Баланди, тероните, които низвергват вече познатия от едно списание с комиси. Филмът не е само една забавна история. В неговия подтекст може да открием осемци много битови обществени породици на нашата съвременност. Кой иска да убие Джеки? спечели първата награда на фестивала за фантастични филми в Триест — 1966 г.

В главните роли: Иржи Сочав — иж, Беранек, Дана Медаржова — Беранкова, Олга Шиберава — Джеки, Юрай Вийши — сървачкована, Карел Ефа — Баланди и др.

Новият австрийски игрален филм "КОМИСАРЯТ НА СВЕТИНАТА" — сценарий Язар Сивак, режисьор Д. Авандоти и Виктор Гика — е посветен на суровата класова борба в първите следвоенни години на Албания. На първите ученически конференции, които се състоят в жилава се изпълни съветска народна светлината на просещението. Едни от тези комисари на светляната е училният Дритан, токущо напуснал партизанския отряд за света. Заглавието на филма е извадено от романа на селските богаташи и подръжниците на католическата църква. В главните роли: Рикард Тьяра, Ирек Лияна, Роза Авандоти, Ирек Прева и др.

"Кой иска да убие Джеки? Къде е третият край? Комисарят на светляната"

Съюзът на българските художници уведомява своите членове, че Секретариатът на Организацията на африканското единство (ОАЕ) обявява конкурс между художниците от всички континенти за изготвяне на емблема на организацията, Краен срок за предаване на проектите е 15 август 1967 г.

Емблемата трябва да отразява верно африканската действителност и стремежа на африканските народи към единство. Досега ОАЕ е организираща два конкурса за емблема само между африкански художници. Малкият брой участници и липсата на добър проект са наложили обявяването на нов конкурс — този път с участието на художници и от други континенти.

ВЕСТИ • ВЕСТИ • ВЕСТИ

София Шопова, пианистка, ще има концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор, соната до минор и вариации за мажор от Моцарт и дванадесет прелюдии от Дебиси.

На 13 т. м. в ливия цирк ще се състои естраден концерт с участието на певците Емил Димитров и Стефан Воронов.

Симфоничният оркестър на Българското радио в телевизията на 14 т. м. в концертната зала при ливия цирк доминативно ще изнесе третия концерт от цикъла "Бетховен — Ерамс". Дирижира Добрин Петков. Ще бъдат изпълнени седемте симфонии на Бетховен, соната за виола № 1 и симфония № 7 от Бетховен. Сонатата — пианистката Олга Шевченкова.

Мадри Белева, цингуларка, ще има концерт на 14 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната до минор от Джемизанли, соната оп. 24 за мажор ("Прологът") от Бетховен, соната № 3 до минор от Брамс, соната № 2 се бено мажор от Паскал.

Известната гръцка естрадна певица Анжела Злияна ще изнесе концерти в зала "Универсиада" на 18, 16, 17, 18 и 19 т. м. Сопровожда оркестър с диригент Георги Музаян, гръцки композитор.

Мая Тракана, пианистка, на 16 т. м. в зала "Славейков" ще изнесе концерт със следната програма: Соната № 3 до мажор ("Валдийви") от Бетховен, "Крайсерланд" от Шуман, соната оп. 14 от Бертон, "Мефисто — валец" от Лист.

Мария Навева, виолончелистка, ще изнесе концерт на 17 т. м. в зала "Славейков". Тя ще изпълни соната № 1 до мажор от Шуберт, соната № 3 до мажор от Бетховен, соната № 1 до мажор от Ротт, соната № 1 до мажор от Бокана Прозера, пиеса, ще изнесе концерт на 18 т. м. в зала "Славейков". В програмата: арена от Хайдн, "Годишните времена" от Хайдн.

Контрапроцесът в Лондон. Заседава международната следствена комисия по опожаряването на Райхстага. С „Х“ е отбелязан председателят на комисията Д. Н. Прит.

Хитлер дойде на власт на 30 януари 1933 г. Месец след това падна Райхстагът. Сложи се началото на една от най-големите политически провокации, каквито историята познава. Наистина провокацията световното обществено мнение. И светът получи възможност да покаже своята съвест, своята бдителност, своята солидарност и готовност да се бори с фашизма.

Министи, това бе първото сражение за спасение на човечеството, на цивилизацията от варварството на фашизма. Кой, как, защо предизвика пожара на Райхстага — става ясно още по време на знаменития Лайпцигски процес. Под напора на световното обществено мнение благодарение на бялкатаво държане на Георги Димитров, който защити не само себе си, а и своя български народ, своята комунистическа партия и своята комунистическа идеология, провокацията се провали.

ВАШАТА ТЕМА — ОБРАЗЕЦ ЗА НАШЕТО ТВОРЧЕСТВО

„Да ви предадем сега всичко, което мисли и преживя всеки от нас в дните на героичната ви активна отбрана е просто невъзможно. То не може да се каже с малко думи. Вашата борба извика възторг и уважение към вас у милиони другари. Сега ние искаме да кажем главно: вие, вашата тема — стават образ на наше творчество. Вашият пример ще стане закон в поведението на тези, които се бият със стария свят и неговото правосъдие.“

СПРЕТЕ!

До господин пълномощния министър на Германския райх, Прага (За довеждане до знанието на имперското правителство). Днес всеки шо-годе образован човек, у когото човешките чувства не са затъпени, след си особено ужас наблюдаването на процеса, който в края на този месец трябва да се разглежда пред Имперския съд в Лайпциг — процеса срещу народния представител Ернст Торглер и българските емигранти Димитров, Танев, Попов. Това би бил възмутителен процес дори при нормална обстановка... Дори при нормална обстановка, казвам, това деяние би било удар в лицето на всеки културен човек. Толкова повече сега, след всичко, което се случи в Германия през последните месеци.

„Der Angeklagte Dimitroff hat das Wort!“ Текстът под карикатурата, поместена на 12 ноември 1933 г. в австрийския вестник „Arbeiter Zeitung“ гласи: „Обвиняемият Димитров има думата!“

смирта на ония, които паднаха жертва! Нима не е достатъчно опозорено името на германец! Нима трябва да дойде и тази жестокост, и този срам! 18 юли 1933 г. ЗДЕНЕК НЕЕДЛИ

НИЕ СЕ ОБРЪЩАМЕ КЪМ САМАТА ГЕРМАНИЯ... „Несъстоятелността на обвинението против Торглер, Димитров, Попов и Танев е установена. Такава невинност блесна пред очите на целия свят. Самите съди и обвинители са принудени да признават това. Обаче страстите разпалени от процеса и давлението върху правосъдието, троят атмосферата на съда и заплахата да изопачат присъдата. С недостойни заплахи, изказани дори в самия съд, министърът, който би трябвало да даде пример за зачитане на закона, като осигури свобода на прилагането му и независимост на съда при произнасяне на присъдите, посмя даде под хвърли, че върху подсъдимите висш опасност от убийство...“

ДИМИТРОВ И ГЪРИНГ

Срещата между подсъдимия комунист Димитров и фашисткия „съветел“ Гьоринг пред Имперския съд е събитие, писано за великата история. Събитие, изнервен от непрекъснатите скандали, които трябва да прегъзват под лозата „вранжировка на националсоциалистическите режисьори, съзнаващи добре значението на тази среща. Ето защо от момента, когато бе съобщено, че Гьоринг ще се яви като свидетел, събитие започна да търси удобен случай да отстранява Димитров от съдебната зала, да се избави от него, преди още да се е явил Гьоринг.

АПЕЛ! „Долуподписаните протестират с всичките си сили против машиниците, жертва на които станаха тримата български политически емигранти Георги Димитров, Танев, Попов.

В. Неос ризоспасти? В „Неос ризоспасти“ участва в борбата за защита на подсъдимите комунисти от първия до последния ден. Това е първата страница на броя от 23 септември 1933 г. „Работници, друшарил! В Лайпциг става небилад съдебен скандал!“ — в „Le Drapeau rouge“ зове белгийският пролетариат на протестни акции в броя си от 7 октомври 1933 г.

НА 29 септември 1933 г. цялата първа страница на френския вестник „L'U dans la presse universelle“ бе ваета от карикатурата „Процесът на един процес“ по случая публикуването на доклада на международната следствена комисия в Лондон.

ВСЕВОЛОД ВИШНЕВСКИ НАТАН ЗАРХИ

БОРИС ПАСТЕРНАК, ПАОЛО ЯШВИН, ТИЦИАН ТАБИДЗЕ, НИКОЛО МИЦИШИВИ

МАКСИМ ГОРКИ

АЛЕКСЕЙ ТОЛСТОЙ

ВСЕВОЛОД ИВАНОВ

ИЛИ СЕЛВИНСКИ

ПОСЛЕДНОТО ИНТЕРВЮ СЪС СИМЕОН РАДЕВ

Натиснах този звънец с предчувствието за интелектуален празник. И с известно неудобство заради проклетата си репортерска професия, която често ни принуждава да си пъхаме безцеремонно носа в чуждите работи и да правим от празниците си вестникарски деланици. Имах среща с миналия век. Живен и одухотворен, той седеше на старото канапе в кабинета, амушал в себе си всичко онова, което може да се нарече духът на някогашна Франция. И с галантността и лекотата на човек пак от това занимаваше своята млада аудитория: един историк, един лекар, две балерини, спуртава си.

— Нишо. Тя се оказа социалистка. Запозна ме с Куприн. Възлутавно беше. Останал четири не сега там... — За причините не питаме — осведомя го жена му и аудиторията избухна в смях. — Имах добър главен редактор, непрекъснато ме питаше за къде искам да замина и всеки месец ми увеличаваше заплатата. Сега как сте? — обррна се внезапно към мен. — Благодаря — рекох — добре. Но не чак толкова често. — Тагава биха други времена и други нрави. Тагава и репортерите биха по-други. Особено имах един... Заслужава да си запишеш името му. — Благодарях мислено на случая и митовено измъкнах тефтера си. — Образован човек беше. Големин! Знание езичи, носеше се елегантно и мислено ми беше високо ценно. Личност! Никой министър не му отказваше среща. А другите репортери чакаха от сутрин до вечер пред вратите им.

„Неос ризоспасти“ участва в борбата за защита на подсъдимите комунисти от първия до последния ден. Това е първата страница на броя от 23 септември 1933 г. „Работници, друшарил! В Лайпциг става небилад съдебен скандал!“ — в „Le Drapeau rouge“ зове белгийският пролетариат на протестни акции в броя си от 7 октомври 1933 г.

В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ Богомил Нонев — Няколко мисли за нашата култура Иван Вандов — Творба епопея Крум Григоров — Заре и Велика — разказ Николай Зидаров — Стихове Тото: Изкуството да размиваш